

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige
universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for musikk

Henning Huseby

«Herskerens musikalske bilde»

Om tekst og musikk i offisiet til St. Oswald av
Northumbria

Masteroppgave i musikk

Trondheim, våren 2014

Forord

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Dr. Roman Hankeln for fruktbare diskusjoner og aktiv deltagelse i konkret og aktuell forskning i konteksten til Eurocores-prosjektet "Chant that Bind and Break: Reflections of Identity in Offices for the Saints from the Carolingian Era to the Reformation"

En takk går også til familie og venner som har hjulpet med stort og smått.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	4
1.1 Arbeidets oppgave	4
2. Metode	6
2.1 Transkriberingen.....	6
2.2 Analysen	7
3. Historisk bakgrunn.....	10
3.1 Oswald	10
3.2 Beda	11
3.3 Om offisiet.....	11
4. Offisiets plassering i kulten.....	13
4.1 Den tidlige kulten fram til Beda	13
4.2 Martyrtittelen	14
5. Oswaldoffisiets oppbygning og sangrepertoar i Cambridge, Magdalene College, F.4.10... 17	
5.1 Innhold.....	17
6. Offisiets tematiske oppbygging	21
7. Temaene og deres tekstlig-musikalske artikulasjon.....	26
7.1 Kongregasjonen	26
7.2 Oswald som konge.....	27
7.3 Oswald som martyr.....	32
7.4 Oswald som helgen.....	35
7.5 Analyse	39
7.6 Mr7 <i>Rex anime fortis</i>	39
7.7 Mr11a <i>Ad expugnandum pium</i>	42
8. Avslutning.....	44
Litteraturliste	46

1. Innledning

1.1 Arbeidets oppgave

Denne oppgaven har temaet: Herskerens musikalsk bilde: om tekst og musikk i offisiet til St. Oswald av Northumbria. Oppgaven står i forbindelse med et internasjonalt samarbeidsprosjekt som ble startet i 2010, ledet av Roman Hankeln. I prosjektet forskes det på forskjellige former for identitet i samfunnets flere lag. Hvordan helgener som figurer og fokus av tidlig identitetsutvikling ble skapt eller modulert til noe som gjorde de lettere å identifisere seg med og hvordan sosiopolitiske temaer i kirkelige tekster om helgenene er med på å underbygge dette.¹

Hoveddelen av mitt arbeid kan deles i to:

- a) forholdet mellom tekst og musikk i offisiet og
- b) hvordan teksten blir transportert med musikalske midler i offisiet.

Oswald var konge i Northumbria fra 634-642 og ble dyrket som helgen etter sin død. Noen helgener kan virke dårlig kvalifiserte med tanke på kontrasten mellom deres historiske liv og nåværende religiøse idealer (ta vår egen Olav). Oswald er en slik helgen, som var nødt til å krige for å vinne tilbake sin fars trone og som falt som martyr i sitt siste slag. Alle skriftlige kildene vi har om Oswald er skrevet av kirkemenn og de lar store deler av Oswalds liv som germansk krigsleder være opp til vår egen fantasi. Det er stor sannsynlighet for at Oswald kjempet flere kamper, men de er i så fall utelatt fra historien.²

Oswald representerer en bro mellom det teologiske og det politiske og en grunntese i denne oppgaven er at musikken til sangene i tidebønnene er med på å transportere denne brofunksjonen. Gudstjenestene i middelalderen bestod av mye musikk og dermed mye tekst og i tekstene finner vi ideologiske og teologiske formuleringer. Offisietekstene alene er åpne for flere interpretasjoner, mens musikken gir oss en "lesning" av teksten som understreker konkrete ideer og trekk. Noe publikum i vår forstand eksisterte ikke i tidebønnene, munkene sang for seg selv, i stor grad isolert fra omverdenen. Det er likevel interessant å undersøket et slikt repertoar fordi klerikerne hadde en sentral posisjon som religiøse representanter for samfunnet. Musikken må ses på som et aksentuerende medium som bidrar til å kommunisere

---

¹ Se <http://cultsymbols.net/>

² Claire Stancliffe *Oswald, Most Holy and Most Victorious King of the Northumbrians* i *Oswald: from Northumbrian king to european saint* Stamford 1996 s: 48

tekstens innhold. Oppgavens kjerne er å finne ut hvordan bildet av Oswald blir transportert med musikalske midler i offisiet.

2. Metode

2.1 Transkriberingen

Før jeg startet med transkriberingen snakket jeg mye med R. Hankeln for å få kjennskap til manuskriptet/notene og framgangsmåten som skulle brukes siden dette var helt nytt for meg. Dr. Roman Hankeln hadde oversatt den latinske teksten til norsk og nummerert ordene slik at jeg kunne få en detaljert forståelse av tekstens innhold/oppbygging.

Kilden jeg har transkribert er en kopi av det originale håndskriftet som ble tatt fra en mikrofilm av håndskriftet. Notasjonen i håndskriftet er en type kvadratnotasjon notert på fire linjer. Håndskriftet operer med tre forskjellige typer nøkler; c-nøkkel, f-nøkkel og b-nøkkel. Hvilken nøkkel som brukes avhenger av sangens modus og ambitus. Noen melodier endrer plasseringen av nøkkelen for å holde notasjonen innefor de fire linjene (evt: for å slippe å bruke hjelpelinjer). B-nøkkelen fungerer også som fortegn og senker alle *H/h* til *B/b*.

Min transkripsjon er gjort med utgangspunkt i en skrifttype kompatibel med Microsoft Word, som jeg mottok av Dr. Hankeln. Skrifttypen er laget spesielt for å kunne notere middelaldermusikk. Notene er runde i stedet for firkantede og den tillater ikke å gjengi notetegn som inneholder flere noter helt korrekt, men det skal være mulig å se det likevel i transkripsjonen. Om jeg har notert to, tre eller flere noter rett etterhverandre uten mellomrom så utgjør de i manuskriptet en enhet. (usikker på hvordan jeg skal uttrykke dette..?) Jeg har notert musikken i g-nøkkel med fem linjer, vår standardnotasjon med unntak av melodiene som går i 2. modus, de har jeg notert i f-nøkkel. Det er fordi melodiene i 2. modus har ambitus *A-a* og ved å notere de i f-nøkkel beholder jeg noe av den samme estetikken fra manuskriptet med å ikke bruke hjelpelinjer. Hjelpelinjene er nødvendige flere steder, men ved å bruke f-nøkkel for 2. modusmelodiene har jeg fjernet noen av de. (formulere annerledes/bedre?)

Noe som både er viktig og vanskelig er å plassere notene riktig i forhold til stavelsene. Dette var et problem jeg ofte støtte på og som Dr. Hankeln stadig vekk påpekte. Siden arbeidet ble gjort med en font i Word, og ikke i et noteringsprogram (eks. Sibelius) så er det ingen automatikk i å få plasseringen av notene riktig i forhold til teksten. Metoden man må bruke for å få det til er noe upresis og lar det være rom for feil, ihvertfall for en som ikke har erfaring med dette fra før. Det optimale er om stavelsen begynner litt før eller samtidig som notene. For å få det til er man er nødt til å forsyve stavelsene ved å bruke mellomrom og bindestrek. Jeg opplevde flere ganger at et mellomrom ekstra gjorde at teksten sto for langt til

høyre for den første noten og at et mellomrom for lite gjorde at teksten stod for langt til venstre for noten. Da må jeg justere plasseringen av selve notene i tillegg.

Prosessen bestod av mye prøving og feiling før jeg var på et visst nivå hvor arbeidet ikke gikk altfor sakte. Jeg har sett igjennom transkriberingene flere ganger for å identifisere steder som tydelig bar preg av et tidlig stadium i transkriberingen slik at det kunne rettes opp. Heldigvis har jeg mottatt store mengder hjelp fra Dr. Hankeln til å overse mine transkripsjoner. Det var mye mailkorrespondanse angående de nyeste transkripsjoner. Dr. Hankeln mottok arbeidet jeg hadde gjort, leste igjennom og pekte ut hva jeg hadde gjort feil og fortalte meg hvordan det måtte rettes opp. Alle sangene har gått igjennom denne prosessen ihvertfall to ganger.

2.2 Analysen

I analysen var jeg ute etter å finne tekst/ord som ble fremhevet musikalsk. Jeg trengte et analytisk verktøy som kunne si noe om melodiske kontraster, et verktøy som kunne undersøke hvor enkelte elementer av melodien skiller seg ut fra omgivelsene. Det analytiske verktøyet peker på musikalske trekk som bryter med den tradisjonelle gregorianske stilen og som gir musikken dynamiske forandringer og kontraster. Det er i disse delene av melodien jeg har sett etter svar.

Analyseverktøyet tar utgangspunkt i to artikler Roman Hankeln har skrevet om musikalske kriterier som beskrivelse av den musikalsk stilen.³ De viktigste kriteriene er:

- Hyppige sprang større enn en kvart
- Sprangkombinasjoner
- Zigzag-bevegelser
- Skalabevegelser som overgår en kvart
- Register eller veksler mellom register
- Melismatisk og/eller sylabisk tekstbehandling

---

³ Hankeln, Roman. *Antiphonen Süddeutscher Heiligen-Offizien des Hochmittelalters*. 1998 Cantus Planus; Hankeln, Roman. *Old and New in Medieval Chant* i Ole Kongsted, Niels Krabbe, Michael Kube, Morten Michelsen (ed.), *A due: Musical Essays in Honour of John D. Bergsagel & Heinrich W. Schwab* Copenhagen, 2008 s: 161-180

Kriteriene er kontrastskapende elementer som endrer den melodiske dynamikken, og som kan brukes for å underbygge enkelte ord i teksten. Om kriteriene hele tiden overlapper hverandre og konstant viser seg så vil de ikke utgjøre en like sterk kontrast i melodien, som når de opptrer sjeldnere. Kontrastene som oppstår når disse kriteriene er synlige i melodien skal ikke bli behandlet som kontraster for sin egen del, men bli sett i sammenheng med teksten den står til. Jeg skal vise et eksempel fra analysen for å illustrere hvordan musikken aksentuerer teksten.

1V-R1 R. *Rege deo regum V. Dextra fovens* 2. Mod. Fol. 258V

R. Re-ge de- o re-gum mi-ra--cula dan-te per e- uum,
 Os- wal-di re- -gis do-mi-ni da-ta dex- tra tri-um- -phis.
 In- cor- rup- ta ma- -net
 di- ui- na- que mu- ne-ra pre- -bet.
 V. Dextra fo- -uens in- o-pes, ce-dens summi pa-tris hos- tes,
 dex-tra re-ci- sa du-cis, pro gen-te de- i mori- en- tis,

I dette eksemplet er alle kriteriene representert. «Deo» (Gud) blir aksentuert i den første frasen med en melisma bestående av zigzag-bevegelse og skalabevegelse. I den neste frasen er «miracula» tungt aksentuert med kvintsprang i begynnelsen, skalabevegelse og zigzag-bevegelse. «Oswaldi regis» ligger høyt i register sentrert rundt den øvre kvinten *a* med skalabevegelse. «Triumphis» (trimfale (høyre hånd)), som står til slutt i frase fire står fram med en zigzag-bevegelse med ters- og kvartintervall etter hverandre avsluttet med en skalabevegelse nedover. «Divinaque munera prebet» (gir guddommelige gaver) starter med kvintsprang opp til den øvre kvinten hvor melodien blir liggende og vi får en lang melisme

over stavelsen «-que», som inneholder skalabevegelse og zigzag-bevegelse. I den siste frasen i verset finner vi høyt register som blir etterfulgt av skalabevegelse.

I responsoriet aksentuerer musikken Gud, Oswald og hans triumfale høyre hånd, men melodien legger størst vekt på «divinaque munera prebet» med to kvintsprang, tre skalabevegelser, høyt register, zigzag-bevegelse og sprangkombinasjoner.

Gavene i dette tilfellet må leses som mirakler. Oswalds høyre hånd er hans mest verdifulle relikvie og det går tilbake til en historie i *HE* hvor bisko Aydan velsigner hånden og proklamerer: måtte denne hånden aldri råtne, etter at Oswald har gitt mat og sølv til fattigfolk i påskefeiringen. Musikken trekker fram det menneskene har størst "nytte" av, de gudeommelige miraklene.

3. Historisk bakgrunn

3.1 Oswald

Oswald var sønn av Æthelfrith, den første kongen av Northumbria.⁴ Da Oswald var rundt 11 år ble Æthelfrith drept av Rædwald, konge av Anglerne, med god hjelp fra Edwin.⁵ Oswald og flere i hans familie, bl.a. hans bror Oswiu, måtte flykte nordvest til Dál Riada, som lå vest i Skottland fordi den nye kongen Edwin, Oswalds onkel på hans mors side, tok over kongesetet. Æthelfrith hadde flere ganger forsøkt å få Edwin drept, men lyktes ikke og derfor måtte Oswald og hans familie dra til Dál Riada. Der ble Oswald introdusert for kristendommen slik de irske lærte den og han ble døpt.⁶ I 633 ble Edwin drept av Cadwallon, konge av Gwynedd og Penda, konge av Mercia.⁷ Oswalds storebror Eanfrith tok over kongetronen i Bernicia og sønnen til Edwins onkel, Osric, tok over kongetronen i Deira. Både Osric og Eanfrith forlot den kristne tro og falt inn i hedendom. Den Anglo-saxiske munken Beda⁸ bruker sterke superlativer i sin beskrivelse av de to konger. Året mellom Edwins død og Oswalds gjeninnsettelse på tronen blir av Beda beskrevet som et år med dårlige forvarsel og som var hatefullt mot alle gode menn. Videre står det at året heller skal huskes som det første året til deres etterfølger Oswald, en mann elsket av Gud.⁹ Oswald gikk til angrep mot Cadwallon med en liten hær for å gjenerobre tronen og for å bevare sin rase/sitt folk.¹⁰ I Guds navn og i korsets tegn kjempet Oswald mot Cadwallon ved Heavenfelt i 634 og vant. Oswald regjerte i 7-8 år før han ble drept av Penda i slaget ved Maserfelth i 642.¹¹

---

⁴ Claire Stancliffe Stamford 1996 s: 36-38, Rollason, David. *Northumbria, 500-1100 Creation and Destruction of a kingdom*. Cambridge, Cambridge University Press 2003 s: 6-8 Northumbria bestod av to tidligere kongedømmer, Bernicia og Deira. Kong Æthelfrith var den første kongen av et "samlet" Northumbria. Edwin var den andre kongen og Oswald den tredje kongen av Northumbria. Problemet er at man fort kan komme til å tro at Æthelfrith, Edwin og Oswald var konger av et rike hvor folket delte en samlet identitet, at folket så på seg selv som ett folk. Da Beda skrev sin *Historia Ecclesiastica* var Northumbria mer eller mindre et samlet land i større grad enn det var under Oswald. Kongene som etterfulgte Oswald kjempet mot hverandre på tvers av de to gamle kongerikene og det er tydelig at Northumbria ikke var et gitt land med et gitt folk da Oswald regjerte, men noe ganske nytt, som ikke hadde rukket å etablere seg som stabilt.

⁵ Beda. *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum (HE)*, ed. B. Colgrave og R. A. B. Mynors, *Beda's Ecclesiastical History of the English People* 1969 ii. 12, s: 181

⁶ *HE*. iii. 1 s: 213

⁷ Beda skriver at Cadwallon gjorde opprør mot Edwin, noe som kan tyde på at Edwin hadde et slags overherredømme over Gwynedd. Rollason, David. *Northumbria, 500-1100 Creation and Destruction of a kingdom*. Cambridge, Cambridge University Press 2003 s. 43

⁸ Se neste side for mer utfyllende informasjon om Beda

⁹ *HE*. iii. 1-2 s: 213,215

¹⁰ *HE*. iii. 1-2 s: 215 Beda har her sitert Oswald med direkte tale: [...] *Han (Gud) vet at vi kjemper med det rettferdige formål å bevare hele rasen vår.*

¹¹ For en detaljert argumentasjon på hvor Maserfelth ligger i dag se Clare Stancliffe *Where Was Oswald Killed? i Oswald: from Northumbrian king to european saint* Stamford 1996 s: 84-96

3.2 Beda

Hvem er Beda? Beda var en Anglo-Saxisk munk som hadde sitt liv og virkende fra slutten av 600-tallet og fram til sin død i 735. Mesteparten av det vi vet om Beda forteller han selv i den lille biografien som er plassert til slutt i *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum* (Heretter *HE*). Denne boken er den mest kjente boken Beda skrev og det finnes 160 eksemplarer av boken bevart i dag,¹² noe som er en god indikasjon på hvor viktig og innflytelsesrik boka både var og er. *HE* består av fem bøker og forteller historien om det engelske folket fra Cæsar sin invasjon i 55-6 og fram til det året boken ble avsluttet i 731.¹³ Det gjennomgående temaet er konverteringen av det engelske folket til kristendom. Beda skriver også om Oswald av Northumbria og *HE* er og var en viktig kilde både for dagens historikere og middelalderens skribenter når det gjelder Oswald. Alle som skrev om Oswald etter Beda baserte seg i stor grad på hva som stod i *HE*. Beda skrev om Oswald kun et århundre etter Oswalds død og gir oss den tidligste og mest utfyllende kilden om Oswald vi har tilgang til.

3.3 Om offisiet

Et offisium er en syklus av sanger til en helgens ære som blir framført i tidebønnene, også kjent som helgenens historia.¹⁴ Tidebønnenes struktur på en stor festdag krevde ca. 30 sanger, responsorier, antifoner og hymner, avhengig av monastisk/sekular struktur, som delvis eller fullstendig kunne bestå av nykomponerte sanger. Tekstene som tilhører disse sangene handler i stor grad om helgenenes virke, mirakler, sosiale aspekter, deres uovertrufne moralske verdier og evne til å utføre politisk og religiøse riktige valg.

Da Oswald døde i Maserfelt-slaget ble armene og hodet hans kuttet av kroppen og satt opp på stolper. Det som skulle bli Oswalds relikvier spilte en stor rolle for spredningen av kulten til Oswald utenfor England, særlig sør-Tyskland. Relikviene ble spredt og multipliserte seg i prosessen. Det var bl.a. tre steder som hevdet å ha hodet til Oswald, Durham, Echternach og Hildesheim.¹⁵ Trolig som et resultat av kultens spredning finnes det to enstemmige offisiumsykluser dedisert til Oswald. Et av offisiene ble i følge Hiley komponert i England,

---

¹² Bertram Colgrave. ed. B. Colgrave og R. A. B. Mynors *Historical Introduction i Bede's Ecclesiastical History of the English People*. (1969) s: xvii

¹³ *HE* ii. 1-2 s: 21

¹⁴ D. Hiley *The office chants for St Oswald king of Northumbria and martyr* i Ole Kongsted, Niels Krabbe, Michael Kube, Morten Michelsen (ed.), *A due: Musical Essays in Honour of John D. Bergsagel & Heinrich W. Schwab* Copenhagen, 2008 s: 244

¹⁵ D. Hiley 2008 s: 245

mest sannsynlig i Durham, det andre i Flanderen.¹⁶ Det engelske offisiumet er bevart i tre manuskript, hvorav det tidligste er å finne i Cambridge, Trinity College, O.3.55. Dette er en bok fra Durham katedral, skrevet på 1100-tallet, hvor tre av fire folio av offisiumet er bevart og den siste sterkt skadet. Syklusen kan rekonstrueres med hjelp av Dijon, Bibliothèque Municipale 657 fra sent 1100- eller tidlig 1200-tallet. Den siste versjonen finnes i et antifonarium Cambridge, Magdalene College F.4.10, skrevet på 1200-tallet og som er fra Peterborough abbedi. Det er den siste jeg har transkribert og tatt utgangspunkt i.

Det andre offisiumet kommer fra grensen mellom Flanderen og Frankrike. Syklusen ble publisert av Bayart i faksimile som transkripsjon av den tidligste kjente kilden Bergues 14, fra 1100-tallet. Manuskriptet kommer fra Bergus i Normandi, ikke langt fra Saint-Omer. Teksten til offisiumet er publisert i *Analecta hymnica* vol. 13 no. 81 s. 209-211 med en rekke siterte kilder fra Tyskland, Østerrike og Italia.

---

¹⁶ All informasjon om manuskriptene til de to offisiene er hentet fra D. Hiley 2008 s: 246, 247

4. Offisiets plassering i kulten

4.1 Den tidlige kulten fram til Beda

Kulten til Oswald begynner med de åpne plassene knyttet til Oswald. Mirakelhistoriene som skjedde der Oswald døde forteller om vanlige mennesker som tok med seg helbredende jord fra stedet. Det var så populært å hente jord derfra at et hull like dypt som en mann var høy ble gravd ut.¹⁷ Mirakelhistoriene fra Heavenfelt handler også om mennesker som har tatt med seg en bit av korset og brukt det til helbredelse av diverse sykdommer. Som Alan Thacker har skrevet: as far as we know, no ecclesiastical community had guardship over the site or controlled the wonderworking dust.¹⁸

Den tidligste formen av kulten til Oswald var i begynnelsen ikke kirkens initiativ, noe man kanskje skulle forvente i og med at den kirkelige eliten skyldte sin opprinnelse til Oswald med innhenting av Biskop Aydan og opprettelsen av klosteret på Lindisfarne.¹⁹ Grunnen til kirkens fravær kan ha vært at Oswald tidlig ble assosiert med keltisk paganisme og dyrkelsen av hellige krigere.²⁰ Miraklehistorien om hesten som finner stedet hvor Oswald døde kan relateres til germanerne hvor hesten var sterkt knyttet opp mot døden og etterlivet. Hestene kunne bli gravlagt sammen med sine mestere og hadde i oppgave å ta med sjelen til paradiset.²¹

Den keltiske paganismen er synlig i to punkter, nemlig de hellige brønnene og venerasjonen av Oswalds hode. (Oswald møtte en brutal død hvor kroppen hans ble delt opp i biter og plassert på staker, noe som la grunnlaget for å spre kulten.) Et år etter Oswalds død ble hodet og armene hentet av hans etterfølger Oswiu.²² Den høyre armen ble plassert i et sølvrelikviarium i St. Peterskirken i Bamburgh. Ifølge Alcuin ble kirken bestilt bygget av Oswiu for å huse relikvien.²³ Hodet ble gitt til Lindisfarne hvor det ble gravd ned. Armen i Bamburgh ble senteret for flere mirakler, men det var ikke tilfellet med hodet. Hodet ble ikke stilt ut slik at det kunne dyrkes og det er ingen mirakelhistorier knyttet til hodet etter at det kom til Lindisfarne. Årsaken til dette kan ligge i de to institusjonenes karakter. Bamburgh var et dynastisk senter, opprettet av Oswiu av den årsak å huse den høyre armen til Oswald, mens

---

¹⁷ HE iii 9 s: 243

¹⁸ Alan Thacker *Membra disjecta: The division of the body and the diffusion of the cult. I Oswald: from Northumbrian king to European saint* Stamford 1996: 98

¹⁹ Alan Thacker 1996 s: 98

²⁰ Alan Thacker 1996 s: 100-104

²¹ Alan Thacker 1996 s: 100

²² HE iii 12 s: 253

²³ Alcuin *Poem on the Bishops, Kings and Saints of York* ed. og trans. Peter Godman Oxford University Press, New York 1982 linje 300-310 s: 28-31

Lindisfarne var et bispesete med sterke røtter til det irske landet. Et hode kunne i følge keltisk tro inneha beskyttende krefter om det var utstilt.²⁴ Det kan ha vært intensjonen å begrave hodet for at munkene på Lindisfarne skulle distansere seg fra den gamle irske troen.

Vi kjenner en annen historie fra Beda som forteller om en ravn som plukket opp den høyre armen til Oswald og slapp den ned ved siden av et tre hvor en hellig brønn (eng: spring) oppstod da armen traff bakken. Stedet fikk snart ryktet av å ha helbredende krefter. Historien om brønnen er ikke den eneste brønnen assosiert med Oswald. Det er i hvert fall 8 brønner i alt. Det finnes flere helgener som er assosiert med brønner og Thacker mener det kan reflektere gamle mønstre av keltisk tro.²⁵

Resten av Oswalds relikvier ble tatt imot ved Bardney kloster i Lindsey, men ikke uten problemer. Det var Oswius datter, Osthryth, som var ansvarlig for å gi relikviene til klosteret en gang før hennes henrettelse i 697.²⁶ Munkene i Bardney var i utgangspunktet motvillige til å ta i mot relikviene fordi de overhode ikke likte at Oswald hadde tvunget sitt styre over deres provins og munkene låste relikviene ute utenfor kirken. Den påfølgende natten skinte det en søyle med lys ned på Oswalds relikvier og de ble tatt i mot med stor ærefrykt. Oswalds bein ble vasket og vannet som hadde blitt brukt ble raskt kildene til mirakler.²⁷

Et annet kloster som var en viktig pådriver for kulten var Hexham kloster. Munkene i klosteret dro på en årlig pilgrimsreise til Heavenfelt og tok med seg splinter fra trekorsset Oswalds hadde satt opp der før kamp. Munkene hadde, da Beda skrev *HE*, nylig satt opp en kirke der. Hexham var også et kloster Beda skulle få mye av sin informasjon angående Oswald fra.²⁸

Den tidlige kulten var drevet av sekulære og dynastiske krefter og fikk etterhvert en sterk geistlig støtte. Oswald hadde blitt omgjort til en Konstantinsk figur av Beda og kunne nyte status som en av de viktigste helgene.

4.2 Martyrtittelen

Det er viktig å ha et bilde av hvordan Beda karakteriserte Oswald siden Beda er hovedkilden vår når det gjelder Oswald. Beda vektlegger Oswalds liv og det han gjorde som konge mens

---

²⁴ Alan Thacker 1996 s: 102

²⁵ Alan Thacker 1996 s: 103

²⁶ Alan Thacker 1996 s: 104

²⁷ Alan Thacker 1996 s: 104

²⁸ Clare Stancliffe 1996 s: 35 og Alan Thacker 1996 s: 107-109

han levde, som grunnlaget for Oswalds hellighet. Miraklene til Oswald som blir beskrevet av Beda er ganske forsiktige med å peke i den retning av at Oswald var martyr. Dette er tydelig i mirakelhistoriene som tok plass der Oswald satt opp korset og ba før kamp. Miraklene som skjedde der kom som et resultat av kongens tro og ikke den helligheten han oppnådde ved å dø.²⁹

Plasseringen av Maserfelt er i dag trodd å være Oswestry. Om det stemmer så var Oswald den angripende part i hans siste slag. Dette poenget skriver Beda seg rundt ved å si at Oswald døde i hendene på hedninger og det gjentar han to ganger i *HE*. Å si at Oswald ble drept av hedninger er langt på vei å gjøre noen til martyr, men Beda titulerer aldri Oswald som martyr.³⁰ Beda var klar over hvilken rolle en martyr spilte i helgenhierarkiet etter å ha lest om bl.a. Augustin og Gregory den store.³¹ Utelatelsen av martyrtittelen er i Oswalds tilfelle spesiell og det ville det vært rart om Beda tilfeldigvis skulle utelate det.³² Beda skriver også at Oswald døde for fedrelandet. Disse to utsagn kan leses som at Beda langt på vei hadde en intensjon om å betegne Oswald som martyr, for hvis vi ser andre steder i *HE* er det andre konger som blir beskrevet som martyrer, men ikke Oswald. Man har derfor sammenlignet beskrivelsen av Oswald med de andre martyrerene i *HE* og spekulert i om Oswald kanskje skulle vært martyr, men det vil være å basere seg på negative bevis. Beda skriver ikke at Oswald var martyr og det er det vi må forholde oss til. Hvorvidt intensjonen til Beda var noe annet blir rene spekulasjoner.

Beda beskriver ikke Oswald som martyr, men offisiet gjør det. Martyrtittelen eksisterte da Aelfric skrev sitt liv om Oswald som bærer tittelen *Natale Sancti Oswaldi Regis et Martyr*, som ble skrevet helt på slutten av 900-tallet. Den eldste versjonen av det manuskriptet er datert til begynnelsen av 1000-tallet og da mulig i forfatterens levetid.³³ Dette er den første kilden som tegner noe av det samme bildet av Oswald, som det offisietekstene gjør, nemlig at Oswald er martyr. David Hiley konkluderer i sin artikkel *the Office Chants for St Oswald* med

---

²⁹ Victoria A. Gunn. *Bede and the Martyrdom of St. Oswald*. Diana Wood. (ed.) *Martyrs and Martyrologies: Papers Read at the 1992 Summer Meeting and the 1993 Winter Meeting of the Ecclesiastical History Society*. Serie: *Studies in church history* (30). Ecclesiastical History Society by Blackwell Publishers 1993, Oxford s: 59, 63

³⁰ Victoria A. Gunn 1993 s: 57-66

³¹ Victoria A. Gunn 1993, s: 61 og Bertram Colgrave. ed. B. Colgrave og R. A. B. Mynors *Historical Introduction to Bede's Ecclesiastical History of the English People*. (1969) s: xxv

³² Victoria A. Gunn 1993, s: 60, 61

³³ Kent G. Hare, *Heroes, Saints, and Martyrs: Holy Kingship from Bede to Aelfric*, *A Journal of Early Medieval Northwestern Europe*, 9 Ohio 2006, §22 (ble lest www.heroicage.org/issues/9/hare.html, 13 Oktober 2013)

at Beda er den åpenbare kilden til forfatterne bak tekstene i de forskjellige offisiene.³⁴ Det er riktig med tanke på det generelle teksinnholdet i offisiet. Offisietekstene blir skrevet med utgangspunkt i helgenens *vita* (liv). I Oswald sitt tilfelle finnes det to slike *vita*. Den første ble skrevet i Flandern av Drogo av St Winnoc etter 1050,³⁵ og den andre er skrevet av Reginald av Durham på 1160-tallet.³⁶ Vitaene er i all hovedsak omorganisering og omskrivning av Beda og har noen enkelte tillegg, men offisietekstene har ingen direkte sitat fra vitaene og antageligvis ikke brukt som utgangspunkt for det engelske offisiet.³⁷ Man må da se for seg at offisiet har basert seg på en *vita* som har gått tapt.

Aelfric sitt liv om Oswald viser starten på en forandring og var nok en av de tidligste, ihvertfall den tidligste vi vet om, som omtaler Oswald som martyr. Om offisiet ble komponert etter at Drogo skrev sin *vita* betyr ikke det at komponisten automatisk kjente til Drogos *vita*. Drogo kom fra Flandern og offisiet ble komponert i England, antageligvis Durham. Offisiet, i sin originale form, finner vi først i et manuskript fra 1100-tallet, men offisiet er antageligvis skrevet før, en gang på 1000-tallet og noe nærmere en datering av offisiet enn det kommer vi ikke.

Om konklusjonen til Hiley skulle vært helt korrekt ville ikke offisiet fortalt om martyren Oswald, men om den aller helligste Oswald. Hiley tar for seg det generelle tekstgrunnlaget og går ikke inn i tekstens detaljer. Offisiet forteller oss om en endring i hvordan Oswald ble oppfattet. Beda er den tekstlige kilden, men oppfatningen av hva Oswald er har endret seg fra hellig konge til martyr da offisiet ble skrevet.

---

³⁴ David Hiley 2008 s: 251

³⁵ David Defries *St. Oswald's Martyrdom: Drogo of Saint-Winnoc's Sermo secundus de s. Oswaldo*, A Journal of Early Medieval Northwestern Europe, 9 Ohio 2006, §4 (ble lest <http://www.heroicage.org/issues/9/defries.html> 10 Februar 2014)

³⁶ David Rollason *St Oswald in Post-Conquest England* i *Oswald: from Northumbrian king to european saint* Stamford 1996 s: 165

³⁷ David Hiley 2008 s: 251

5. Oswaldoffisiets oppbygning og sangrepertoar i Cambridge, Magdalene College, F.4.10

5.1 Innhold.

Offisiumsmaterialet slik det er overlevert i Cambridge F.4.10 består av 1. vesper, matutin i tre nocturner, laudes, mindre tider og 2. vesper. I tillegg finnes det utførlig informasjon om hva som skal synges i løpet av oktaven og på oktavfesten. Offisiet er monastisk og det ser vi bl.a. på grunn av antall antifoner og responsorier som blir sunget i matutinens nokturner. Sekulære offisium har vanligvis tre antifoner og tre responsorier pr nokturn, mens monastiske har seks antifoner og fire responsorier pr nokturn.³⁸ I tillegg finnes det en antifona ad cantica i tredje nokturn. Fordi matutinen har tre nocturner kan vi slå fast at feiringen av Oswald var av høy rang.³⁹

Det som er uvanlig med dette offisiumet er at antallet responsorier i matutinen overstiger det vanlige antallet 12,⁴⁰ og er totalt 15. De fleste sangene ble skrevet spesifikt for dette offisiet, men det er noen sanger som kommer fra den flanderske Oswald-liturgien publisert av Bayart i faksimile som transkripsjon av den tidligste kjente kilden Bergues 14, fra 1100-tallet. Disse sanger bryter den prinsipielle modale rekkefølgen til offiset: Mr4a, Mr11a og Mr12a. Sangene som kommer fra den flanderske Oswald-liturgien, de importerte, utgjør en større del av sangene som synges i oktaven og erstatter sangene som synges på festdagen.

Salmesekvensen til matutinantifonene (Ma1-12) er ikke fullstendig notert og ble i den følgende tabellen rekonstruert med hjelp av *Commune unius martyris* fra samme manuskript, Cambridge, Magdalene College, F.4.10.⁴¹ Canticum til antiphona ad Cantica (Mac) og salmesekvensen til laudes-antifonene ble angitt etter Harper 257, og 97—98. Det rekonstruerte materialet er plassert i rektangulære parenteser. Det er også angitt Cantus Identification number til de sanger som finnes i Cantus-databasen, delvis for å henvise til en større utbredning av sangene (noen av dem er overlevert på kontinentet, eller tatt fra *Commune*).

---

³⁸ David Hiley *Western Plainchant. A Handbook*. Clarendon Press, Oxford 1995 s: 26, 27

³⁹ David Hiley 1995 s: 26

⁴⁰ David Hiley 1995 s: 27

⁴¹ Forkortelser i alfabetisk rekkefølge: * = bare tekst incipit er notert, 1V = første vesper, 2V = andre vesper, A = Antiphona, Ct. = Canticum, Dox. = Doxologi, H. = Hymnus, Inv. = Invitatorium, L = Laudes, M = Matutin, N = Non, Nn. = Non notée / Uten noter, P = Prim, Ps = Psalmus, R = Responsorium, Rub. = Rubrikk, S = Sext, T = Ters, V. = Vers, Vs. = Versiculus.

Funksjon	Genre / Incipit	Modus
	[f. 258r:] [Første Vesper] Sancti Oswaldi regis et martyris super psalmos antiphonae:	
1Va1	A. <i>O martyr et rex</i> Ps. [109] <i>Dixit dominus</i> * nn.	1.
1Va2	A. <i>Gloriose rex Oswalde</i> Cantus ID : 201997 Ps. [111] <i>Beatus vir</i> * nn.	1.
1Va3	A. <i>Sol oriens</i> * Cantus ID: 204701 [f. 258v:] Ps. [112] <i>Laudate pueri</i> * nn.	8.
1Va4	A. <i>De regno terre</i> * Ps. [115] <i>Credidi</i> * nn.	
1Vr1	R. <i>Rege deo regum</i> V. <i>Dextra fouens</i> Dox. <i>Gloria patri</i>	2.
1Vvs	Vs. <i>Ora pro nobis</i> * nn.	
	In euangelio:	
1Vam	A. <i>Sceptriger Oswalde celo</i> [Ct. <i>Magnificat</i>]	1.
	[Matutin]	
Mi	Inv. <i>Martyrii palmam domino</i> Ps. [94] <i>Venite [exultemus Domino]</i> * nn.	4.
	In primo nocturno antiphonae:	
Ma1	A. <i>Rex quator gencium</i> Ps. [1] <i>Beatus vir</i> * nn.	1.
Ma2	A. <i>Cumque sederet quasi</i> [Ps. 2 <i>Quare fremuerunt</i>] [f. 259r:]	2.
Ma3	A. <i>In signo dominice</i> [Ps. 4 <i>Cum invocarem</i>]	3.
Ma4	A. <i>Inter cetera de</i> [Ps. 5 <i>Verba mea</i>]	4.
Ma5	A. <i>Erat inclitus rex</i> [Ps. 8 <i>Domine Dominus</i>]	5.
Ma6	A. <i>Assumpsit sibi pontificem</i> [Ps. 10 <i>In Domino</i>]	6.
Mvs1	Vs. <i>Scuto b[onae voluntatis]</i> * nn.	
Mvs2	Vs. <i>Gloria et honore [coronasti]</i> * nn.	
Mvs3	Vs. <i>Posuisti domine [super caput]</i> * nn.	
Mr1	R. <i>Rex sacer Oswaldus</i> V. <i>Ut Constantinus</i>	1.
Mr2	R. <i>Hec crux Oswaldi</i> V. <i>Hec erat exemplum</i>	2.
Mr3	R. <i>Per crucis</i> [f. 259v:] V. <i>Oswaldi regis</i> Dox. <i>Gloria p.</i>	3.
	In festo et in octavae diem quartum responsorium:	
Mr4a	R. <i>Cernens demum</i> V. <i>Lucra renascentis</i> Cantus ID: 600340 Dox. <i>Gloria p.</i>	5.
	Ferili responsorium:	
Mr4b	R. <i>Osuualdus Christi</i> V. <i>Nascentemque</i> Dox. <i>Gloria p.</i>	4.
	In secundo nocturno:	
Ma7	A. <i>Sic beatus Osuualdus</i> Ps. [14] <i>Domine quis</i>	7.
Ma8	A. <i>Rex principum</i> [Ps. 20 <i>Domine in virtute</i>] [f. 260r:]	8.
Ma9	A. <i>Hunc martyrio sumptum</i> [Ps. 23 <i>Domine est terra</i>]	1.
Ma10	A. <i>In loco regis</i> [Ps. 54 <i>Exaudi Deus</i>]	2.
Ma11	A. <i>Super sancti reliquias</i> [Ps. 64 <i>Te decet</i>]	3.
Ma12	A. <i>De ligno cui</i> [Ps. 91 <i>Bonum est confiteri</i>]	4.
Mr5	R. <i>Pontificem sanctum sumpsit</i> V. <i>Dulce fuit regem</i>	5.
Mr6	R. <i>Regnorum rector</i> V. <i>Hanc</i> Dox. <i>Gloria p.</i> [f. 260v:]	6.t.
Mr7	R. <i>Rex anime fortis</i> V. <i>Integra carne sua</i> Dox. <i>Gloria p.</i>	7.
Mr8	R. <i>Inclitus Osuualdus</i> V. <i>Commendans</i> Dox. <i>Gloria p.</i>	8.
	[In tertio nocturno] Ad cantica antiphona:	
Mac	A. <i>De regno terre</i> [Canticum, se Harper p. 257]	8.
Mr9	R. <i>O felicem locum</i> V. <i>Oblatus est enim</i> Dox. <i>Gloria p.</i>	1.

Funksjon	Genre / Incipit	Modus
Mr10	R. <i>Vulnis sacer de</i> [f. 261r:] V. <i>Omni consumpta domo</i>	2.
	In festo et in octava vndecimum responsorium:	
Mr11a	R. <i>Ad expugnandum</i> V. <i>Milibus armatum</i> Cantus ID: 600029 Dox. <i>Gloria p.</i>	6.t.
	Aliis diebus cantabitur hoc responsorium per ordinem:	
Mr11b	R. <i>Sub diuo relicto</i> V. <i>Omnis quoque adiacens</i>	3.
	In festo et octava duodecimum responsorium:	
Mr12a	R. <i>Pasche die rex</i> V. <i>Numquam marcescat</i> Cantus ID: 601748 Dox. <i>Gloria p.</i>	2.
	Infra octavam cantabitur per ordinem hoc responsorium:	
Mr12b	R. <i>O regem</i> [f. 261v:] V. <i>Inter martyres rex</i> Dox. <i>Gloria p.</i>	4.
L	In laudibus	
La1	A. <i>Rex Osuualdus clarus</i> [Ps. 92]	1.
La2	A. <i>Viuat Aydanus inquit</i> [variabel salme]	2.
La3	A. <i>Sic organum spiritus</i> [variabel salme]	3.
La4	A. <i>Qualis enim abscisa</i> [Canticum]	4.
La5	A. <i>Non perdidisti rex</i> [Ps. 148–150 som en salme] [f. 262r:]	5.
Lr	R. <i>Stolam iocunditatis*</i>	7.
	H. <i>Deus tuorum (militum)*</i> nn.	
	Vs. <i>Ora pro nobis*</i> nn.	
	In euangelio:	
Lab	A. <i>Miserere domine animabus</i> [Ct. Benedictus Lk 1:68-79]	8.
	Ad primam:	
Pa	A. <i>Rex Oswaldus*</i> nn.	
	Ad tertiam:	
Ta	A. <i>Gloriose rex Oswalde*</i> nn. Cantus ID : 201997 [salme 118]	
	Ad sextam:	
S	A. <i>Sic organum spiritus sancti*</i> nn. [salme 118]	
	Ad nonam:	
Na	A. <i>Rex quatuor gencium*</i> nn. [salme 118]	
2V	[Andre Vesper] Et tres sequentes antiphonae cum psalmis unius martyris sicut Dixit dominus et cetera	
2Va1-4	[A. <i>Rex quatuor</i> , A. <i>Cumque</i> , A. <i>In signo</i> , A. <i>Inter cetera</i>]	
2Vr	R. <i>Rex anime fortis*</i> nn.	
2Vh	H. <i>Deus tuorum militum*</i> nn.	
2vs	Vs. <i>Ora pro nobis beate Osuualde*</i> nn.	
	In euangelio:	
2Vam	A. <i>Sol oriens nec</i> Cantus ID: 204701 [Ct. <i>Magnificat</i> Luk 1,46-55]	8.

Oktavtidebønnene består av 1. vesper, matutin med en nocturn, laudes, mindre tider og 2. vesper. Det er noen steder i løpet av matutinen angitt hva som skal synges i løpet av oktaven. For eksempel Mr4b, Mr11b og Mr12b: aliis diebus.. «infra octavam».

Funksjon	Genre / Incipit
8	In octava sancti Osuualdi
8 1V	Ad vespervas primas vna cum antiphonae super psalmos:
8 1Va1-4	A. <i>Rex quatuor</i> * nn., [A. <i>Cumque</i> , A. <i>In signo</i> , A. <i>Inter</i>]
	psalmi unius martyris.
8 1Vr	R. <i>Ad expugnandum</i> * nn. Cantus ID: 600029
8 1Vh	H. <i>Deus tuorum</i> * nn.
	Vs. <i>Ora pro nobis</i> * nn.
	In euangelio:
8 1Vam	A. <i>Sceptriger</i> * nn. [Ct. <i>Magnificat</i>]
	[Matutin]
8 Minv, H., A1-4	Inuitatorium, ymnus, antiphonae, psalmi vt supra. responsorium in primo nocturno ut supra quartum responsorium:
8 Mr1	R. <i>Cernens demum</i> * nn. Cantus ID: 600340
	Octauum responsorium:
8 Mr2	R. <i>Ad expugnandum</i> * nn. Cantus ID: 600029
	Undecimum responsorium:
8 Mr3	R. <i>Sub diuo</i> * nn.
	Duodecimum responsorium:
8 Mr4	R. <i>Pasche die</i> * nn. Cantus ID: 601748
8 La1-5, Ab	Ad horas antiphonae de laudibus ut supra.
	In diem ad tertiam ad nonam cantabitur:
8 Ta, Na	A. <i>De regno terre</i> * nn.
	Ad uesperas:
82Va	A. <i>Rex quatuor gencium</i> * nn.
	et tm? antiphona et in festo alio (?)
82Vr	R. <i>Rex anime fortis</i> * nn.
	In euangelio:
82Vam	A. <i>Sol oriens</i> * nn. Cantus ID: 204701

6. Offisiets tematiske oppbygging

Offisiet følger i prinsippet en logisk struktur, både når det gjelder en modal disposisjon og en tematisk rekkefølge. Hvis vi sammenligner de to kategoriene ser vi imidlertid noen avvik fra denne logikken, som lar oss se nærmere på historien i offisiets disposisjon. I det følgende kapitlet skal jeg gi en oversikt over dette aspektet.

Sangene til første vesper bærer tematisk sett preg av forbønn. 1Vr1 nevner Oswalds høyre hånd som sentral kilde for gaver, en relikvie som gir mirakler. Sangene til første vesper viser ingen modal serie og bruker to sanger fra det flanderske offisiet, 1V-A2 *Gloriose rex Oswalde* og 1V-A3 *Sol oriens*. Det tyder på at første vesper opprinnelig ble sunget med hjelp av antifoner fra Commune og senere supplert ved hjelp av de importerte sangene.

Modus	Litg.	Tematikk: antifoner	Modus	Litg.	Tematikk: responsorier
1	1Va1	Forbønn for oss			
1	1Va2	Forbønn for oss			
	1Va3*				
	1Va4*				
			2	1Vr1	Relikvier. Minne og løfte
1	1Vam	Forbønn for oss			

Den modale rekkefølgen til antifonene i matutinesn første nokturn er inntakt og rekkefølgen til tekstene er derfor trolig korrekt. De seks antifonene i matutinesn første nokturn viser Oswalds som idealkonge, noen mirakler og Oswald som hjelper både sitt folk og beskytter kirken. De to første antifoner i første nokturn starter med den ideale kongen som tema; en god politisk leder og trøstende for de sørgende. Med Ma3 og Ma4 forandrer fokuset seg til korset Oswald satt opp ved Heavenfelt, som er et symbol for seieren over troens fiender og som et misjonssymbol. I Ma5 endres fokuset til aktiv misjonering hvor Oswald blir beskrevet som en forkynner av den kristelige religionens tegn og han innhenter biskop Aydan i Ma6.

Responsoriene i første nokturn har ikke en inntakt rekkefølge av modus. Mr4a *Cernens demum*, som er en flandersk import, bryter rekkefølgen fordi den går i 5. modus og er plassert mellom 3. og 4. modus responsorier. Tematisk representerer Mr4 også et brudd. De tre første responsoriene handler om Oswalds slag ved Heavenfelt og mirakler som oppstår på bakgrunn av korset Oswald satt opp før kamp. Mr4a handler om Oswalds siste slag og er derfor plassert feil med tanke på tekstenes kronologi. Mr4b gir en sammenfattende hyllest til Oswald som kirkens hjelper og passer dermed godt inn i den tematiske rekkefølgen som er antydnet i Mr1-3.

Modus	Litg.	Tematikk: antifoner	Modus	Litg.	Tematikk: responsorier
1	Ma1	Jurisdiksjon og militær ledelse			
2	Ma2	Sosialt engasjement			
3	Ma3	Mirakler			
4	Ma4	Mirakler			
5	Ma5	Kirkens hjelper. Infrastruktur og misjon			
6	Ma6	Kirkens hjelper. Infrastruktur og misjon			
			1	Mr1	Jurisdiksjon og militær ledelse. Kamp mot troens fiender
			2	Mr2	Kirkens hjelper. Infrastruktur og misjon
			3	Mr3	Mirakler
			5	Mr4a	Jurisdiksjon og militær ledelse. Kamp mot troens fiender
			4	Mr4b	Kirkens hjelper. Infrastruktut og misjon

Antifonene i andre nokturn har rekkefølgen av modus inntakt og er derfor trolig overlevert i korrekt tematisk rekkefølge. Ma7 starter med Oswalds høye verdier i form av at han begjærer et himmelsk rike fremfor det jordiske. Ma8 peker på alle sidene til den ideale kongen, hans sosiale engasjement, hans rolle som kirkens beskytter og hans barmhjertighet. Teksten er fokusert og viser selve essensen av hva en konge skal være. I Ma9 skifter fokuset fra Oswald som jordisk konge til Oswald som helgen i himmelen. Ma10 og Ma12 handler åpenlyst om mirakler forbundet med stedet Oswald døde. Ma11 handler om en søyle av lys som skinte ned på relikviene til Oswald. Uten en kontekst kan det se ut som at Ma11 ikke handler om et mirakel, men lysasøylen ble, i kontekst av historien den er tatt fra, sett på som et mirakel og var avgjørende for klosteret i Bardney for at de skulle ta i mot noen av Oswalds relikvier.⁴²

Responsoriene i andre nokturn har modusrekkefølgen inntakt og rekkefølgen til tekstene er også trolig inntakte. Mr5 og Mr6 gjenopptar misjoneringstematikken fra forrige nokturn med fokus på Aydan-episoden og hans spådom om Oswalds høyre hånd. I Mr7 og Mr8 skifter fokuset til Oswalds martyrium. Vi ser at temaskiftet i antifonene Ma8 og Ma9 gjentar seg i responsoriene Mr6 og Mr7. Vi kan altså se at tematikken i begge sang-serier, antonene og responsoriene går over fra en framstilling av Oswald som menneske til hans forbindelse med det himmelske.

---

⁴² HE iii 11 s:

Modus	Litg.	Tematikk: antifoner	Modus	Litg.	Tematikk: responsorier
7	Ma7	Den ideale kongen			
8	Ma8	Sosialt engasjement			
1	Ma9	Forbønn for oss			
2	Ma10	Mirakler			
3	Ma11	Mirakler			
4	Ma12	Mirakler			
			5	Mr5	Kirkens hjelper. Infrastruktur og misjon
			6	Mr6	Sosialt engasjement
			7	Mr7	Relikvier. Minne og løfte
			8	Mr8	Martyrer

Cantica-antifonen (Mac) går i 8. modus og faller utenfor den modale serien som startet på nytt med første modus i Ma9, men alle cantica-antifonene i Cambridge F.4.10-offisiet er utenfor den modale serien. Dette gjelder 1Vam (1. modus), Mac (8. modus), Lab (8. modus) og 2Vam (8. modus). Dvs at cantica-antifonene er uavhengige den modale rekken til salme-antifonene.

Responsoriene Mr9, 10, 11b og 12b i tredje nokturn følger den modale rekkefølgen, men serien blir brutt av de to importerte resporiene Mr11a og Mr12a. Mr12 *Pasche die rex* er det responsoriet som tematisk skiller seg mest ut. Teksten handler om påskefeiringen da Aydan velsignet Oswalds høyre hånd, mens nokturnens overordne tema er knyttet til stedet Oswald døde og hans martyrium. Mr11a *Ad expugnandum piium* passer ikke kronologisk inn fordi responsoriene før og det som følger er alle knyttet opp til stedet Oswald døde, men *Ad expugnandum* handler om opptakten til slaget ved Maserfelt.

Modus	Litg.	Tematikk: antifoner	Modus	Litg.	Tematikk: responsorier
8	Mac	Den ideale kongen			
			1	Mr9	Oswalds døds plass
			2	Mr10	Mirakel
			6	Mr11a	Jurisdiksjon og militær ledelse. Kamp mot troens fiender
			3	Mr11b	Oswalds døds plass
			2	Mr12a	Sosialt engasjement
			4	Mr12b	Martyriet

Den modale rekkefølgen i laudes er inntakt. La1, La2 og La4 handler alle om historien da Oswald delte opp sølvfatet og Aydans påfølgene velsignelse. La3 er en kommentar til hendelsen og sammenfatter Oswalds betydning. La3 nevner også "vi", som vitner og har altså

en konkret tilknytning til den feirende kongregasjonen. La5 henviser på Oswalds siste ord, som er blitt ordtak og Oswald som martyr.

Modus	Litg.	Tematikk: antifoner
1	La1	Sosialt engasjement
2	La2	Relikvier. Minne og løfte
3	La3	Den ideale kongen
4	La4	Relikvier. Minne og løfte
5	La5	Fyrste i himmelen
8	Lab	Martyriet
8	2Vam	Forbønn for oss

Tre responsorier og to antifoner fra det flamske offisiumet har funnet sin plass i det engelske offisiumet, som en senere addisjon.⁴³ Responsoriene *Cernens demum*, *Ad expugnandum pium*, *Pasche die rex* og antifonen *Gloriose rex Oswalde* finnes i Magdalene College, men ikke i Trinity College. Både det engelske og det flamske offisiumet følger en numerisk rekkefølge av modus, men disse tre responsorier bryter med rekkefølgen i Magdalene College og setter det totale antall responsorier i matutinen til 15. *Cernens demum* og *Ad expugnandum* er i det flamske offisiumet plassert logisk med tanke på den tekstlige progresjonen gjennom offisiet. Tekstene utgjør tilsammen en logisk sammenheng. I *Cernens demum* refereres til den gamle fiende (satan) som forbereder seg på Oswalds død og i *Ad expugnandum* står det at han (satan) oppildner en Britannisk leder til å sloss mot Oswald. Disse to responsoriene er plassert langt fra hverandre i Magdalene-versjonen og utgjør logiske brudd i tekstenes progresjon.

Gloriose rex Oswalde, som er importert, er godt plassert med tanke på innhold. Den er andre antifon i første vesper og har det samme tema og modus som første antifon: forbønn for oss i 1. modus. Den andre importerte antifonen, *Sol oriens*, er en cantica-antifon og modusen følger ingen rekkefølge.

De importerte sangene kan delvis forklares med tanken på å øke den proprial karakteren til offisiet, dvs. å erstatte de opprinnelige sanger fra Commune med sanger som var tematisk spesielt tilegnet Oswald. Første vesper må ha vært ufullstendig i utgangspunktet og ble fylt med stykker som finnes et annet sted i offisiet, eller med importerte stykker (1Va2 *Gloriose rex* er importert, 1Va3 *Sol oriens* er importert, 1Va4 *De regno* er Mac).

I matutinen kan man se at det er forsøkt å skape variasjon i responsorie-utvalget ved å frigjøre materiale fra det opprinnelige offisiumet til å synges i oktavfeiringen. Åpenbart skjønte man

---

⁴³ David Hiley 2008 s: 251

ikke lenger den originale tematiske sammenheng, eller brydde seg ikke om den, og var mer interessert i de nye flanderske sanger. Rubrikkene gir oss informasjon om dette: Mr3 *Per crucis* ble sunget på festen, mens det importerte Mr4a ble sunget både på festen og på oktavfesten («In festo et octavo tertium responsorium»). Den opprinnelige Mr4b *Oswaldus Christi* skulle synges på uke-dagene i løpet av oktaven («ferilis»). Den importerte Mr11a *Ad expugnandum* skulle synges på festdagen og oktav-festen («in festo et in octavo undecimum responsorium»). På ukedagene skulle Mr11b *Sub divo* synges («Aliis diebus cantatur hoc responsorium per ordinem»). VI må anta på grunn av modusserien at Mr11b var en del av den opprinnelige syklusen som Mr4b. Ved å skyve fremføringen til Mr11b bort fra festen og inn i oktaven ble den opprinnelige oppbygningen til offisiet ødelagt. Mr11a passer ikke inn på dette stedet, på grunn av sin modus og på grunn av sitt tematiske innhold. Det samme skjer med Mr12a og Mr12b: importen Mr12a *Pasche die* skal synges på festdagen og på oktav-festen og fortrenger dermed den opprinnelige Mr12b slik at den synges i løpet av oktavfesten i stedet. («Infra octavam cantabitur per ordinem hoc responsorium»). I andre vesper fantes det trolig opprinnelig 2Vam *Rex regum Christe* (se Durham, Hiley s. 258, første spalte). Dette ble erstattet med en import fra Flandern: *Sol oriens*. De importerte sangene fra Flandern har i utgangspunktet utvidet offisiet, men de som har inkludert de nye sangene fra Flandern har samtidig ødelagt den modale og den tematiske rekkefølgen som officiet originalt hadde.

Offisietekstene skiller seg fra Beda særlig med sin aksentueringen av vold og krig. Tanken om krigføring i kristendommens tegn er en del av korstogmentaliteten som, i følge Erdmann, har sin opprinnelse på 900-tallet. Matutinens første responsorium handler om Oswalds slag ved Heavenfelt. Slaget blir også nevnt i *HE*, men i verset til responsoriet blir Oswald sammenlignet med Konstantin som en kristen hærfører. Denne sammenligningen finnes ikke hos Beda og heller ikke i noen andre av de kjente vitaene. Trolig har det eksistert en vita, som offisiumstekstene har brukt som utgangspunkt, men som nå er ukjent for oss.⁴⁴ Matutinens siste responsorium er også en slagscene hvor martyrdommen til Oswald og hans menn er tema. To av de importerte responsoriene er også voldsfokuserte noe som gjør denne utgaven av offisiet enda mer voldelig enn den var i utgangspunktet.

---

⁴⁴ Roman Hankeln, *Reflections of war and violence in early and high medieval saints offices*, Cambridge University Press 2014: 20

7. Temaene og deres tekstlig-musikalske artikulasjon

For å finne ut hvordan Oswalds bilde blir transportert vil jeg differensiere mellom herskerens forskjellige sider. Det forrige kapittelet gir oss tekstenes forskjellige tema. Inndelingen og beskrivelsen av de forskjellige temaene gir oss et bilde av hvem Oswald er og hva han står for, både som konge og som helgen. Temaene i tabellen kan sammenfattes til fire større tema:

- "Vi", kongregasjonen / kommuniteten
- Oswald som konge
- Oswald som martyr
- Oswald som helgen

For å betegne tone navn bruker jeg en lett modernisert versjon av den guidonske bokstavskalaen som var i bruk fra 1000-tallet. Γ A H C D E F G a h/b c d e f g aa. Skalaen viser modus-relaterte intervallkonstellasjoner, ikke absolutte tonehøyder.⁴⁵

7.1 Kongregasjonen

Offisiets funksjon er ujevnelig menneskelig. Det er skrevet av mennesker for at mennesker skal kunne få en bedre plass med Gud. Menneskenes rolle i det hele er sentral og den blir etablert som sentral i offisiets særlig to steder. Det første er i offisiets første sang 1Va1. Det er en antifon som lovpriser Oswald som «ornamentum celi», «amice filii dei» og «in celis angelorum dulcis exultatio» (himmelens ornament, venn av Guds sønn og englenes søte jubel i himmelen). All tekst utenom de to siste linjene er en definering av Oswalds status som helgen. De to siste linjene går: « [...] te supplices petimus, memor esto nostri coram domino» (ydmyk ber vi deg, husk oss forran herren). Teksten avsluttes med at den syngende kommuniteten henvender seg til Oswald og ber han om at han må huske dem og gå i forbønn for dem til Gud. Tekstlinje 2 og 3 har rim/assonans, «paradysi» og «filii dei». Det samme har tekstlinje 4 og 5, «exultatio» og «expectatio». Tekstlinjene med rim mottar nesten lik musikalsk behandling, de får den samme melodien, men med noen få alterasjoner/tillegg. Et ord som blir alterert er «amice» (venn). «Amice» står i starten av linje 3 og får en noe mer utbrodert melodisk linje enn «ornamentum», som er startordet til linje 2. Melodien går opp til *c* og fremhever Oswalds vennskap med Kristus. Høydepunktet i melodien kommer over ordet

---

⁴⁵ Se Hiley, *Western Plainchant*, Oxford 1995, s. 395

«petimus» (vi ber) hvor melodien berører den høyeste tonen i sangen. Høydepunktet i melodien fremstår som et rop og understreker det menneskelige aspektet i det hele.

Det andre stedet som stadfester kongregasjonens rolle er i invitoriumsantifonen (Mi). Invitoriumsantifonen innleder resitasjonen til den såkalte invitoriumssalme 94 (*Venite, exultemus Domino*) og er den første sangen som blir sunget i matutinen, som igjen er den største og viktigste feiringen i tidebønnene. Teksten er kort og går som følger: «Martyrii palmam domino regnique coronam, qua micat Oswaldus regi regum iubilemus» (Vi jubler til herren, kongenes konge, som gir Oswald palmen til martyrene og rikets krone). Det skjer ikke så mye oppsiktsvekkende musikalsk, men tekstens innhold og plassering i offisiet er interessant nok. Kongregasjonen blir gjort synlige helt i starten av offisiet og i matutinens første sang. Mi og 1Va1 ligner hverandre i sitt fokus på kongregasjonen, men de er likvel noe forskjellig i uttrykk. 1Va1 er en bønn, et rop til Oswald, mens Mi er en jublende antifon som er feirende. Det menneskelige aspektet blir synliggjort på to sentrale startpunkt i offisiet.

Kongregasjonen er synlige i noen flere sanger som inntar en sentral plass i offisiet, nemlig de to magnificatantifonene. Mot slutten av teksten til 1Vam ber scholaen om at Oswald skal være nære dem, «propicium nobis». Se hvordan «gens poscit» (folket ber) er plassert høyt i ambitus i forhold til sine omgivelser, folkets ønsker står i høysete. Det er et uttrykk for at Oswald skal høre deres bønn og et ønske om at Oswald skal være tilstede i form av mirakler. Vi finner kongregasjonen også i 2Vam, der også i form av en bønn. Her kan man legge merke til «nos» som også er plassert høyt i ambitus og som igjen fremhever menneskene i det hele.

7.2 Oswald som konge

Dette temaet kan deles i flere mindre temaer. Vi betrakter først temaet hvor Oswald blir fremstilt som politisk leder. I Ma1 står det at Oswald var konge over fire nasjoner/folk (*quator gencium*), noe som kan spores tilbake til Beda.⁴⁶ Ma1 er kort og det som er verdt å merke seg er at første frase handler om politisk status: «Rex quator gencium Oswaldus» (Oswald var konge over fire nasjoner), og at andre frase handler om religiøs status: «et Christi miles erat fidissimus» (og han var den allerfremste soldaten til Kristus), hvor ordene «christi miles» (Kristus soldat) blir understreket med melodiske oppstigning til den høyeste tonen *c*. To sider

---

⁴⁶ I bok 3 kapittel VI står det: [...] *he held under his sway all the peoples and kingdoms of Britain, divided among the speakers of four different languages, British, Pictish, Irish and English. HE iii 5 s:231*

av Oswald blir nevnt i denne antifonen, men den geistlige «Christi miles» får særlig aksentuering i den andre frasen.

En del av det å være politisk leder i senantikken og tidlig middelalder, var å være hærfører. Vi kjenner to slag Oswald deltok i, Heavenfelt og Maserfelt. Begrepet «Christi miles» (Kristus soldat) hadde i løpet av Karolingertiden forandret betydning fra å betegne en svoren pasifistisk etterfølger og forkynner av Kristus som Guds sønn til å bli en bokstavlig betegnelse på noen som sloss for å bevare/forsvare Kristendommen.⁴⁷ Oswald sloss for kristendommen og er den aller mest fromme ridderen til Kristus, en hærfører som sloss i det aller helligste tegn (korset). Utsagnene i offisiets sangtekster fungerer som en legitimitering og delvis kamuflering av den volden den historiske Oswald utførte. Oswalds karakterisering som krigsleder kan betraktes mot en gammeltestamentarisk bakgrunn som ikke nødvendigvis fordømmer vold.⁴⁸ Hankeln trekker fram hvordan Gud i gamle testamentet er tilstedeværende når det er snakk om krig og vold. I det gamle testamentet er Gud den fremste krigsleder, han som gir seier, men også møter oss i tapet.⁴⁹ Volden Oswald utfører har imidlertid sin legitimasjon i den middelalderske (Augustinske) holdningen hvor militær vold er rettferdig hvis den forsvarer kristendommen mot barbarer og hedninger, og fører til deres misjonering/omvending.⁵⁰

I Mr1 *Rex sacer Oswaldus*, finner vi akkurat dette.⁵¹ Teksten tar for seg det første slaget ved Heavenfelt hvor Oswald vant tilbake sin fars kongetrone. Fiendens tropper blir karakterisert som voldsomme barbarer mens Oswald blir fremstilt som den håpefulle kristne, som seierer pga troen. Verset kommer med en interessant kommentar. Her blir Oswald sammenlignet med keiser Konstantin, som vant slaget ved Milvan-broen i korsets navn. Setningen i verset avsluttes med å si at Oswald ble ledet til seier fra himmelen. I dette responsorium finner vi begge trekkene Hankeln trekker fram, både Guds rolle i krigføringen, Oswald vinner med hjelp fra himmelen, og korset som et seierssymbol.

Høydepunktene i melodien finner vi over «erexit» (han reiste (korset)) og «signo» (tegnet les: korset). Det siste ordet i hoveddelen «superavit» (vant han) inneholder i denne konteksten militær seier. Ordet får en sterkt utbrodert melodi med melodiens lengste melisme,

---

⁴⁷ Roman Hankeln, *Reflections of war and violence in early and high medieval saints offices*, Cambridge University Press 2014 s: 11, 12

⁴⁸ Hankeln 2014 s: 6, 7

⁴⁹ Hankeln 2014 s: 2, 3

⁵⁰ Hankeln 2014 s: 5

⁵¹ En lengre detaljert analyse av dette responsorium finnes i R. Hankeln, *Reflections of war and violence in early and high medieval saints offices*, s: 17-20

kvintintervall, flere tersintervall og skalabevegelse. Musikken gir en lesning av teksten som isolert sett ikke adresserer militær seier, men avhengig av en sterk kristen tro i en krisesituasjon.⁵²

En annen, kontrasterende side av kongen Oswald er hans gavmildhet. Den er kjent gjennom en historie Beda skrev i *HE*. Historien tar plass på påskeaften et år når Oswald og biskop Aidan skal sette seg og spise et måltid. En tjener kommer til Oswald og sier at det er tiggere utenfor som ber om almisser. Oswald befaler at tiggerne skal få sølvfatet med mat som står på bordet og at sølvfatet skal deles opp og gis til tiggerne. Etter å ha vært vitne til slik gavmildhet utbryter biskop Aidan: «Numquam inueterescat haec manus» (Må denne hånd aldri råtne).⁵³ Dette finner vi nesten ordrett sitert i verset til Mr12: «Numquam marcescat manus ista, nec inueterascat». Aidans sitat er noe utvidet men budskapet er det samme. Responsorieteksten er i sin helhet en gjenfortelling av hendelsen ved påskefeiringen, således en gjenfortelling av Beda. Verbet «inueterascat» (bli gammel/råtne) får høy ambitus og skalabevegelse nedover en kvint. Vi ser den samme bevegelsen i repetendum over «in (hunc)» (til denne). Teksten i repetendum handler om ordspråket Aydan skapte og verset er en gjengivelse av selve ordspråket slik at repetendum og verset har nesten likt tekstlig innhold og også en likhet musikalsk.

Mr6 handler om Oswalds gavmilde høyre hånd. Teksten er mer enn en ren gjenfortelling av Beda og setter Oswalds gavmildhet i forbindelse med kongeembetet hans. Oswald er rikenes leder og miskunner, han har barmhjertighet til de trengende og sprer bistand med sin gavmilde høyre hånd. Dette gjør han med vennlig sinn. (Dette er hva teksten i hoveddelen sier.) Rikenes leder, den første frasen, får en dempet/svak musikalsk behandling som tilsvarer innledningsfunksjonen til den første frasen. Det første ordet som blir fremhevet er «miserator» (den som øver barmhjertighet), siste ordet i andre frase. «Miserator» er sterkt melismatisk og blir stående som en sterk kontrast til den første frasen. I tredje frase får «fudit» (han spredte), en melismatisk karakter samt høyt toneleie. Det samme skjer med «dextra» (høyre (hånd)). Den mest prominente musikalske behandlingen er det derimot «mente» (vennlige (sinn)) som får. «Mente» har sangens lengste melisme og er det eneste ordet som når melodiens topptone *aa*. Hoveddelens frase nummer 2, 3 og 4 får alle en sterkere musikalsk utbrodering enn den

---

⁵² Hankeln 2014 s:20

⁵³ *HE* iii. 6 s: 231 Denne historien er også opphavet til en av Oswalds mest berømte og viktigste relikvier, hans høyre hånd.

første frasen. Melodien trekker fram Oswalds vennlige og gavmilde karakter, fremfor selve kongeembetet.

Den siste siden av Oswalds kongebilde er misjonæren. «*Erat inclitus rex non solum religiosus dei cultor, sed et Christiane religionis insignis propagator*» (Den berømte kongen var ikke bare en religiøs tilbeder, men også en forkynner av den kristelige religionens tegn). Denne setningen er teksten til Ma5. Teksten består av to deler, en hovedsetning og en leddsetning som starter med konjunksjonen «sed» (men). Den melodiske buen til hovedsetningen begynner på kvinten, men beveger seg raskt, i løpet av fem toner ned til *F*. Derifra er melodien bygget opp som en bue med toppunktet på midten og finalis *F* igjen på slutten. Leddsetningen begynner derimot på kvinten, går enda høyere for så å nå finalis-nivået på slutten. Leddsetningen starter med en melodisk intensivering for å understreke «*Christiane*» i leddsetningen som mottar topptonen *f*. Leddsetningen står i kontrast til adverbet i hovedsetningen «*non solum*» (ikke bare), som får hovedsetningens høydepunkt, men dette høydepunktet er lavere og når bare tonen *e* i melodien. Musikken reflekterer tekstens innhold og struktur.

«*Assumpsit sibi pontificem sanctum Aydanum et in eo gentes ydolatras convertit ad Christum*» (Han tok til seg den hellige biskop Aydan og med han omvendte han de hedenske folkeslag til Kristus). Dette er teksten til Ma6. Melodien beveger seg mest mellom *F* og *a*. En gang beveger den seg høyere og det er over pronomenet «*eo*» (han, Aydan). Melodien går opp til *c* for å understreke Aydans hjelp. Teksten i Ma6 viser hvordan Aydan var en viktig brikke i konverteringen av Oswalds folk.

Teksten i Mr5 viser en litt annen side av saken som er interessant å se sammen med Ma6. Mr5 handler om Oswald, som oversetter Aydans prekner. Denne historien kommer fra Beda: «It was indeed a beautiful sight when the bishop was preaching the gospel, to see the king acting as interpreter of the heavenly word.»⁵⁴ I offisieteksten har Aydan fått en mer opphøyd status enn hva han har hos Beda. Aydan er både hellig og lærd i offisieteksten, mens dette ikke er nevnt hos Beda. I tillegg får vi en forklaring på hvorfor Oswald var en oversetter, når vi leser Beda. «[...] for the bishop was not completely home in the English tongue, while the king gained a perfect knowledge of Irish during the long period of his exile.»⁵⁵ I *HE* ser man at forholdet mellom de to figurene er annerledes enn hva den blir fremstilt i offisietekstene.

---

⁵⁴ *HE* iii 3 s: 221

⁵⁵ *HE* iii 3 s: 221

Beda trekker fram Oswald, mens offisietekstene kan leses slik at de trekker fram Aydan i misjoneringstekstene. Når vi ser på melodien danner det seg et annet bilde. «Interpres» (oversetter) er det ordet som har den lengste melismen med 22 toner, som overgår den nest lengste melismen med 15 toner. Melismen er en utvidelse av melodien over «sumpsit sibi» (tok til seg). *Oswald* var den som tok Aydan til seg og Oswald er også oversetter for Aydan, og denne forbindelsen er her synlig i musikken. Topptonen *f* blir nådd tre ganger. Den musikalske betoningen ligger utvilsomt hos Oswald for det er oversetteren eller oversettelsen som er viktigst her. Aydan blir nevnt ved navn to ganger i teksten og melodien strekker seg til å ha en melisme på fem toner på en av stavelene, utenom det er det kun to toner per stavelse, altså en veldig beskjeden musikalsk behandling.

Oswald blir kreditert som den første til å gi folket i sitt rike kristendom i Mr2.⁵⁶ Det at Oswald blir kreditert som den første som bragte inn kristendommen er også noe som er hentet fra Beda: «[...] for as far as we know, no symbol of the Christian faith, no church and no altar had been erected in the whole of Bernicia before the new leader (Oswald) [...] set up the standard of the holy cross [...]»⁵⁷ Teksten til hoveddelen i Mr2 er: «Hec crux Oswaldi fuit una sue regioni primaque credentes Cristo dedit hoc duce gentes.» (Dette korset til Oswald var ensartet i sin region og det første som denne lederen ga folkene som trodde på Kristus). Når det gjelder musikken får «crux» (kors) en liten melisme i første frase. I frase to får «una» (ensartet) en lengre melisme. I fjerde og siste frase i responsoriet får imidlertid «duce» en lang melisme på hele 31 toner. Melismen er bygget opp av en melodilinje som blir gjentatt to ganger. Verset i Mr2 legger til: «Hec erat exemplum divina trophea colentum.» (Dette guddommelige trofeet var et dyrket eksempel). Når man ser hva som blir understreket i responsoriet sammen med hva som står i teksten til verset, henger det tett sammen. «Divina» (guddommelig) får melodians topptone for å understreke betydning til korset nok en gang. Den musikalske tyngden blir plassert på «duce» (leder. les: Oswald) for å aksentuere lederen som bragte kristendommen til folket.

Oswalds kongebilde er sammensatt og det alle elementene av dette bilde har til felles er at de fremstiller Oswald i et positivt, idealistisk, nesten utopisk lys. Oswald er den aller mest fromme ridderen til Kristus, en hærfører som sloss i det aller helligste tegn (korset) og han begjærer ikke et verdslig, men et himmelsk rike. *Samtidig* er han en god konge, sterk leder,

---

⁵⁶ Det at Oswald var den første som kristnet folk i sitt land er historisk sett ikke helt sant. Vi vet at det hadde blitt døpt et stort antall mennesker like ved Heavenfelt før Oswald ble konge. *HE* iii 3 s: 217

⁵⁷ *HE* iii 3 s: 217

ydmyk tjener av riket og trøster av de sørgende. Oswald er en idealkonge i offisiet. Selv i tekstene som i hovedsak består av mørke blir Oswald trukket fram av musikken som viktigst. Hans eksempel er til etterfølgelse. Noe som er interessant med dette bilde er at det er tatt så og si rett fra Beda. Nesten alle historiene og trekkene ved Oswald finner vi igjen hos Beda. Også Stancliffe, med blick på Beda, trekker fram bildet av Oswald hos Beda og karakteriserer det som et idealbilde.⁵⁸

Teksten til Ma8 summerer det hele: «Rex principum confrater pauperum, refugium afflictorum et pastor erat ecclesiarum.» (Han var fyrstenes konge, medbror til de fattige, tilfluktssted til de elendige og kirkenes hyrde).

7.3 Oswald som martyr

I offisietekstene finner vi Oswald titulert som martyr allerede i den første antifonen i første vesper: «O martyr et rex inclite Oswalde[...]». Benevnelsen blir brukt flere ganger igjennom offisiet, men det er relativt få sanger som handler om Oswalds martyrium. Det første responsoriet som tar for seg dette, Mr7, behandler jeg i en lengre analyse senere.

Mr8 handler om øyeblikket før martyriet inntreffer. Innholdet kommer fra Beda, men får en annerledes betydning i offisiet. I Oswalds siste åndedrag ber han til Gud og sier: «miserere salus animarum» (miskunn deg over deres sjelers frelse). Oswalds bønn handler om hans hær og han ber Gud miskunne seg over dem; dvs at Gud ikke straffer dem i skjærsilden eller sender de til helvete, noe som skjedde med soldatene om de ikke utøvde bot⁵⁹. Oswalds bønn var på Bedas tid så kjent at det var blitt et ordtak.⁶⁰ Bønnen kan i offisiet ses på som en del av legitimasjonen til Oswalds martyrstatus. Oswald blir fremstilt som en Kristus-figur, døende og som ber for sine medmennesker. I den dramatiske militære situasjonen står ikke Oswald fram som en heroisk militær leder med fokuset rettet mot kampen, men som en ydmyk konge som retter sin bønn til Gud. Det er derfor jeg har plassert sangen under martyrkapittelet.

Teksten i verset er: «Commendans secum spiracula commorientum.» ((og med dette) anbefalte han seg (selv) samt sjelene til de som døde med han). Oswald anbefaler sjelene til de som dør med han, og det gjør han med sin bønn. De som dør med ham er soldater, men det

---

⁵⁸ Clare Stancliffe *Most Holy* 1995 s: 61

⁵⁹ Erdman, Carl *The origin of the idea of the crusade* Marshall W. Baldwin og Walter Goffart (trans.) Princeton University Press 1977 s: 16, 17

⁶⁰ *HE* iii 12 s: 251

blir ikke nevnt. Verset er ikke primært å lese som et massemartyrium, slik som vi skal se i Mr12b, men som at alle som slåss og døde skal få en plass i himmelen pga Oswalds bønn.

I den andre frasen i hoveddelen får «bello» (krig les: herrens krig, «domini bello») høyt register og en kort melisme. Frasens siste ord er «moribundus» (da han var døende). Neste frase (3) begynner med «clamat» (ropte han). Å beskrive Oswald som døende i slutten av første frase gir en dramatisk effekt når den neste frasen starter med at den døende roper ut. «Miserere», som er første ord i siste frase, får en lang melisme på 24 toner. Melismen benytter seg av sangens hele ambitus *D-d* og beveger seg raskt igjennom den fra topptonen til bunntonen på 8 toner og opp til topptonen igjen på 6 toner. I bevegelsen opp til topptonen er det to kvartintervall. «Miserere» står nesten ut som et dramatisk rop til Gud og dette ropet blir gjentatt i repetendum noe som er med på ytterligere understreke det. Oswalds rop til Gud blir vektlagt to ganger i løpet av hoveddelen på to forskjellige måter, både ved verbhandlingen og det første ordet Oswald ropte ut. Når de som fremførte musikken kom til «miserere», ble de selv en del av Oswalds rop.

I verset har «commorientum» (de som døde med han) en melisme over stavelsen -en- og skiller seg ut fra resten av verset med sin melismatiske karakter og høye plassering i ambitus. Ordet står ut som det eneste vektlagte ordet og sammen med ropene i hoveddelen utgjør de to en logisk sammenheng fordi de som døde med Oswald var de han ba for.

Det er enda en sang som tar for seg bønnen Oswald ba like før han døde, Lab. Bønnen er plassert helt i begynnelsen av teksten. Forskjellen mellom denne teksten og teksten til Mr8 er at de som dør med Oswald, ikke får særlig oppmerksomhet i Lab; «animabus» (sjelene) er det eneste ordet som henviser til medsoldatene. Teksten fokuserer kun på Oswald: «"Miserere, domine animabus!" clamat opimus rex Oswaldus, cadens in terra et in hac oratione suam deo reddidit animam.» ("Miskun deg, herre, over sjelene!" ropte den herlige kong Oswald, da han falt ned på jorden og med denne bønnen ga han (Oswald) sjelen tilbake til Gud). Melodien er sparsom og gir virkelig bare noe fra seg på to steder. Over «clamat opimus» (ropte den herlige) ser vi at melodien krysser septimintervallet *D-c* på fire toner med med hjelp av en kvart-ters sprangkombinasjon. Det andre stedet melodien skiller seg ut er over frasen «et in hoc oratione suam» (og med denne bønnen). Melodien har opp- og nedadgående skalabevegelse *G-d-G* og går etter en gjentakelse av finalis ned til *E* over suam. Som vi kan se så understreker de to sangene stort sett det samme, nemlig ropet eller bønnen, selv om deler av teksten ikke er identisk i innhold.

I matutinens siste responsorium Mr12b «O regem et martyrem» leser vi en hyllest av Oswalds død i krig for Gud og folk.⁶¹ Et poeng som er spesielt i denne teksten er hvordan den blodstenkte hæren til Oswald (Guds hær: exercitus domini) mottar martyrkronen: «et cruore aspersus exercitus domini coronam suscepit martyria» (og hæren til herren, stenket i blod, mottok kronen til martyriet). I verset skifter fokuset til Oswald alene, som en primus inter pares, før repetendum gjentar: «Coronam suscepit martyria» (mottok kronen til martyriet). Det at alle som faller, i dette tilfelle hæren til Oswald, mottar martyriet, blir intensivert i perioden til det første korstoget.⁶²

Responsoriet er sterkt melismatisk og er det lengste av alle responsorier i hele offisiet. Lengden skyldes delvis tekstens lengde. Teksten består av seks fraser og ikke fire, som er vanlig i resten av offisiet. Første frase, «O regem et martyrem Oswaldum» (O konge og martyr Oswald) har to lange melismer på ordene «O» og «Oswaldum». Den første frasen er introduksjonsfrase rent tekstlig og denne intense starten understreker karakteren til aklamasjonen, sterkest med «O» og noe svakere over «Oswaldum». Over «O» ser vi sprangkombinasjoner med tre terssprang etter hverandre og skalabevegelse. Over «Oswaldum» ser vi en understrekende skalabevegelse.

Over «vexillo» (banner) og «armatus» (væpnet (med)) i den tredje frasen finner vi to skalabevegelser, begge på en sekst i lengde. «Armatus» har i tillegg melodisens toptone *h* for første gang, som blir nådd som siste tone i skalabevegelsen. Disse to ordene er deler av frasen «vexillo armatus fidei» (væpnet med troens banner). Frasen er viktig i tekstens sammenheng fordi den inneholder det kristne alibiet; med denne tekstfrasen blir volden legitimisert. Det reflekteres igjennom musikken vektleggelse av «vexillo» og «armatus».

Den siste frasen «coronam suscepit martyrii» (mottok kronen til martyriet) er den mest utbroderte melodiske frasen. Denne frasen er det som utgjør responsoriets repetendum og får større betydning på grunn av gjentagelsen. Alle tre ord har melismer hvor «martyrii» har den lengste på 21 toner. I denne melismen finner vi tidlig en sprangkombinasjon med en kvart ned *G-D* som umiddelbart blir fulgt av et kvintintervall opp *D-a*. Melismen når også melodisens toptone. Når denne frasen blir sunget første gang er det Oswalds hær, beskrevet som «exercitus domini» (hæren til herren), som mottar martyriet. Når frasen synges etter verset så

---

⁶¹ Roman Hankeln *Holy Heroes. On the Varieties of a Metaphor and its Musical Expression in the Medieval Historiae* NTNU Trondheim (forestående) s: 14 Hankeln gir en analyse av responsoriet og jeg gjengir i dette avsnittet hovedpoengene.

⁶² Hankeln 2014 s:11

har subjektet blitt endret fra hæren til Oswald. Teksten fra værset blir slik: «Inter martyres rex et martyr triumpho sullimatas nobili. (repetendum:) Coronam suscepit martyria.» (Mellom de opphøyede martyrene, konge og martyr i fornem triumf. (r:) mottok (han) kronen til martyriet)

Verset begynner med ordet «Inter» (mellom/blant) som har en lang melisme bestående av flere zigzag-bevegelser. Melismen inneholder en flere store intervall og to sekundintervall, *E-G-a-D-F-E-C*. Mengden store intervall, zigzag og melismens lengde gjør at melodien over «Inter» skiller seg ut i verset og understreker Oswalds stilling som «primus *inter* pares». «Sullimatas» og «nobili» har også lengre melismer, men er ikke like spenningsfylte og kontrastskapende slik melodien er over «inter». Den melodiske vektlegging av «inter» viser oss at Oswald er en martyr *blant* alle de forneme martyrer, altså en stadfestelse av hans status som viktig martyr.

Musikken i dette responsoriet viser i første omgang at martyriet til hæren er viktig, men at Oswald, i verset, står frem som primus inter pares og at han også mottar den samme store melodiske aksentueringen til slutt.

7.4 Oswald som helgen

Helgenstatusen til Oswald blir definert i 1Va1. Antifonen har jeg nevnt tidligere i forbindelse med sanger som viser kongregasjonens plass i offisiet. Oswald blir karakterisert som «ornamentum celi» (himmelens ornament) og «amice filii dei» (venn til Guds sønn). Oswald er «coheres anglorum» (englenes medarving) og i La5 står det at «regnas enim cum deo in celestibus» (du (Oswald) regjerer nemlig med Gud i himmlene.).

Relikviene til Oswald var sentrale for kulten⁶³ og feiringen av relikviene har også sin naturlige plass i offisiet. Det er kun en av primærrelikviene som blir tematisert og det er Oswalds høyre hånd, som jeg har vært inne på tidligere. De 5 antifonene i laudes begynner med historien fra påskefeiringen da Oswald delte opp sølvfatet. La1: Oswald deler opp sølvfatet. La2: Biskop Aydans velsignelse av den høyre hånd. La3: «Sic organum spiritus sancti modulatur per virum dei; et sic videmus per gratiam Christi». (Slik ble instrumentet til

---

⁶³ Oswald-kulten fikk en stor utbredning på grunn av spredningen av Oswalds relikvier og offisiet er selv en del av kulten. En av tekstene kommenterer på utbredningen av kulten. I 1Vam står det at «han (Oswald) skinner fra anglerne til germanerne og til gallerne». Magnificatantifonen er ikke en av de importerte Flandenske sanger, noe som betyr at de visste om spredningen av Oswald-kulten da offiset først ble komponert.

den hellige ånden spilt av mannen til gud, og slik ser vi (det) gjennom nåden til Kristus). «Sic» (slik), det første ordet, henviser på de foregående tekstene som forteller om hendelsen ved påske og skaper en forbindelse til de. Denne teksten er en kommentar på hvordan Gud virket igjennom Oswald i hans handling. Selv om teksten ikke direkte tar for seg påskefeiringen og sølvfatet er det en tydelig kommentar til det. «Organum spiritus» (instrumentet til den hellige ånd) bør her legges merke til pga av det raske skiftet i ambitus over «organum», som leder opp til melodiens topptone over «spiritus». Instrumentet det er snakk om her er Oswalds høyre hånd. La4: Siden den høyre hånd ble kuttet av Oswalds kropp etter hans død, kunne den hellige ånd bevare hånden til i dag i uråttenhet. La5: Selv om Oswald er død har han ikke mistet kongeriket fordi han nå regjerer med Gud i himmelen.

Tekstene i laudes utgjør en kronologisk fortelling som tar utgangspunkt i hendelsen sentrert rundt Oswalds høyre hånd, som sagt hans viktigste relikvie. To av antifonene nevner hånden spesifikt og det er La2 og La4. Teksten i La2 er nesten bare direkte tale: «"Vivat", Aidanus inquit, "tua rex detera et semper maneat incorrupta".» ("Den skal leve" sa Aidanus, "din høyre (hånd), konge, skal alltid være uberørt (uråtten)"). Antifonen er kort og musikalsk sett så skjer det lite, bortsett fra at ordet «semper» (alltid) får et kvartintervall opp til en høy tone. La4 er også en kort antifon, men det skjer noe mer her. «Talem eius dextram» (den høyre hånd) starter på den høyeste tonen til forrige frase, *G*, og går opp til *h* over «dextram». Ordet hånd får melodiens topptone.

Responsoriet i første vesper handler også om Oswalds høyre hånd. Teksten blir innledet med at Gud, kongenes konge, gir mirakler i evighet. Videre står det at den høyre hånd forblir frisk (uråtten) og gir guddommelige gaver, den gir til de elendige og den mildner fiendene. Det første ordet som får spesiell musikalsk aksentuering er «miracula» (mirakler), som står tidlig i responsoriet. Ordet får et kvintsprang opp til kvinten *a* hvor melodien blir liggende og ornamenterer rundt *a* før den går ned i skalabevegelse. Ordet får en større melisme som inneholder både kvartsprang og en skalabevegelse. «Oswaldi regis» (kong Oswald) er teksten til frase 3 og melodien ligger her lenge på kvintplanet *a* før den beveger seg i en skalabevegelse ned til *D*. Til slutt i frase 4 finner vi ordet «triumphis» (triumfens (høyre hånd)). Ordet vekker stor musikalsk oppmerksomhet på grunn av melismen over stavelsen -um-: Melismen avslutter frase to ved å nå finalis, men før det finner vi sprangkombinasjon (*D-FCD-G*) som innleder til en skalabevegelse (*G-C*). Siste frase i responsoriet er likevel noe for seg selv. «Divinaque munera prebet» (gir guddommelige gaver) får en musikalsk behandling som skiller seg ut fra de andre responsorienes siste fraser. Frasen begynner med et

kvintintervall opp for å nå melodiens toptone over -que, som også får en lang melisme. Det er som regel bare et eller to ord som får en sterkere eller mer kontrastfylt musikalsk behandling i slutten av responsoriet slik som «divinaque» (guddommelige), men her er det annerledes. De sentrale ord «Munera prebet» (gir gaver) står eksponert på slutten av responsoriet, og blir begge to understreket med nedadgående skaler som krysser større ambitussegmenter, først kvinten G-C («munera») etterpå seksten a-C («prebet»); verbet «prebet» får ytterligere oppmerksomhet på grunn av kvintspranget på starten. En så utfyllende og spenningsfylt musikalsk behandling av en hel tekstlig frase er i dette offiset helt enestående. Her må det også påpekes at melodien over ordet «triumphis» er å finne igjen over «(divina)que munera». Korrespondansen understreker sammenhengen mellom triumfens høyre hånd og gavene.

De andre responsoriene har alltid ett eller flere ord som får en beskjeden eller upåfallende melodisk struktur. Det nærmeste vi kommer en slik behandling er i matutinens siste responsorium. Der får alle ordene i siste frase melismer, men melismen over «coronam» (kronen) er ikke spesielt spenningsfylt og derfor anser jeg ikke den frasen som like gjennomgående spennende slik som den i 1Vr1. Musikken trekker fram essensen i teksten og det er triumfens (høyre hånd som) gir guddommelige gaver. Både relikvien og miraklene den gir får sterk musikalsk understreking.

Den andre relikvien som blir omtalt i offisiet er korset Oswald satt opp før han vant ved Heavenfelt. Teksten til Ma4 viser til en hendelse hvor en mann med skadet arm ble kureret ved hjelp fra korset og at dette miraklet var et av flere som skjedde ved hjelp fra korset. Teksten er innholdsmessig tatt rett fra kapitteloversikten til Beda for bok 3. Der står det for kapittel 2: «How a certain man was cured of an injured arm, one of the innumerable miracles wrought by the wood of the cross [...]».⁶⁴ Korset blir nevnt i Mr1 i forbindelse med Oswalds første slag. Gjennom «signo» (tegnet), som er henvisning til korset, blir korset fremhevet musikalsk, som en av tre ord i responsoriet.⁶⁵

Stedet hvor Oswald døde har også sin plass i offisietekstene. Grunnen til at stedet får oppmerksomhet kan nok igjen trekkes tilbake til Beda, som skriver om flere mirakler som skjedde i forbindelse med dødsstedet. En av mirakelhistoriene finner vi i Mr10 *Vulnis sacer* som inneholder et mirakel forårsaket av et hellig sår/relikvie. Et hus brant ned med unntak av

---

⁶⁴ HE iii s: 209

⁶⁵ Se også R. Hankeln *Reflections of war and violence in early ang high medieval saints' offices*.2014 s: 16

den vestlige siden av huset hvor "såret" var. Det som er interessant med denne teksten er at den ikke stemmer helt overens med hva Beda forteller om miraklet. Beda forteller om en brite som rir i nærheten av der Oswald døde og som ser at et område på marken er frodigere og grønnere enn resten. Briten antar at det frodige stedet er hellig (han visste ikke at Oswald hadde dødd der, men finner det ut senere) og tar med seg litt jord derfra i håp om at det kan komme til nytte. Briten rir til en landsby og går inn i et hus hvor mennesker fra landsbyen har en fest. Han henger kledet med jorden på en av veggene og blir med på festen. Huset de var i begynner å brenne og alle går ut av huset. Alt brant ned utenom den ene veggen hvor kledet med jorden hang. Teksten i *Vulnis sacer* forteller ingen ting om jorden som den omreisende brite hadde med seg og heller ikke om brite. I stedet blir ordene *hellig sår* brukt, som er en referanse til Oswalds blod og dødelige sår, som har gitt jorden dens guddommelige krefter. Det står heller ingen ting hos Beda at det var den vestlige siden av huset som brant ned, så akkurat hvor komponisten har det fra vet jeg ikke.

Teksten til Ma10 forteller at stedet Oswald døde helbreder både mennesker og trekkdyr. Grunnen til at det står trekkdyr er igjen Beda sin skyld. Han skriver om en mann som er ute og rir. Hesten hans blir syk og legger seg på bakken. Den vrir seg i smerte helt til den tilfeldigvis havner på det stedet hvor Oswald døde. Da ble hesten fri for smerte og reiste seg for å spise gress. Teksten til Ma10 sier også at jorden blir øset ut til de mange og Beda kan supplere dette med: «[...] so much earth was removed that a hole was made, as deep as a man's height.»⁶⁶ Melodien når topptonen over «terra» og gir en aksent til den hellige jorden.

Mr9 er interessant å se på fordi teksten tydelig er nykomponert uten konkret bakgrunn i Beda. Teksten er en hyllest til det "lykkelige stedet", verdig av berømmelse, hvor Oswald døde og vi kan lese i verset: «Oblatus est enim ibi domino viva hostia in sacrificio» (Gud ble nemlig frembragt her med en levende offergave i offeret). Verset har faktisk mer enn bare en kommenterende rolle, og er den delen av teksten som sier noe om hvorfor stedet er viktig.

Melodien begynner med en melisme over «O» (norsk "Å"-utrop). Det er et rop som blir understreket i starten av responsoriet. Responsoriet har få ord med melismer, noe som gjør at ordene som har melismer skiller seg mere ut. «Illum» (dette (stedet)), får en høy posisjon i ambitus sammenlignet med resten av den første frasen og ordet står i sluttposisjon. «Preconio» (berømmelse) har melisme og står i sluttposisjon i frase 2. I frase 3 skiller «rex» seg ut med sin melisme. Den siste frasen inneholder to ord, men mye musikk. «In prelio» er

---

⁶⁶ HE iii 9 s: 243

teksten og «prelio» får en lang melisme på 20 toner. Interessant er det at i Mr11a har vi akkurat det samme. Der står «in prelium» til slutt i responsoriet og «prelium» har en lang melisme. Mr11a er en av de sangene som har blitt importert fra fastlandseuropa så det er mulig å se for seg at det har foregått et slags lån her, og hvis vi ikke antar at de to offisiene har påvirket hverandre så kan vi observere at de to komponistene har gitt ordet «prelium» sammenlignbar oppmerksomhet, som i seg selv er interessant.

Verset er viktig tekstlig sett, men ikke musikalsk. Starten av verset ligner faktisk noe på den gamle verse-tonen til første modus.⁶⁷ Selv om jeg oppfattet et annerledes vers med tanke på tekst, så opplever jeg ingen endring i musikken. Musikken er mye mer syllabisk og stabil. Med stabil så mener jeg at melodien ligger rundt *a* helt fram til siste ordet «sacraficio» hvor den går ned til *D*. Melodien beveger seg opp kun ett sted i verset og det er over «viva hostia» (levende offergave). Musikken gjør et poeng ut av at Oswald var en offergave til Gud. Vi ser nok en gang at musikken trekker fram det som er essensen i teksten, dette (stedet), berømmelse, slaget og offergaven.

7.5 Analyse

I denne delen skal jeg analysere og sammenligne to sanger som jeg mener i utgangspunktet representerer to forskjellige syn på Oswald. Jeg har valgt å ta med en sang som fremstiller Oswald som martyr og en sang som fremstiller Oswald som kriger. Grunnen til det er fordi jeg vil se nærmere på de to tingene som skiller seg mest fra Beda og hvilken rolle musikken spiller i denne konteksten.

7.6 Mr7 *Rex anime fortis*

<p>R. Rex anime fortis cadit hostia martyrialis Cesus pro patria cesa est et prodigia dextra</p>	<p>R. Kongen med modig sinn falt som martyr, offret for fedrelandet. Drept ble også den generøse høyre hånden</p>
--	---

⁶⁷ Se oversikten over verse-tonene ved Frere, Walter Howard, *Antiphonale Sarisburiense*, vol. 1, London, 1901, repr. 1966, s: 4.

V. Integra carne sua dat dona dei benedicta.	V. Med sitt uskyldige kjød gir han Gud velsignede gaver
---	--

I *Rex anime fortis* (Mr7) finner vi den tekstlige linjen som i høyest grad skiller seg fra Beda: «*Rex anime fortis cadit hostia martyrialis cesus pro patria*», (kongen med modig sinn falt som martyr – offret for fedrelandet (sitt land)). I denne linjen blir det uttrykt at Oswald, umiddelbart i sin død, ble martyr. Dette er ikke noe vi finner i Bedas beskrivelse av Oswald. Det er i døden man finner kilden til en martyrs hellighet. Hos Beda er denne delen om Oswald veldig marginalisert, nettopp fordi Beda ikke anså Oswald som martyr. Responsoriet presenterer et nytt perspektiv når det gjelder definisjonen av martyrer (sågar soldater som for eksempel St. Martin) som nektet å bruke våpen i kamp, mens Oswalds kamp i tjenste av sitt land og kristendommen resulterer i hans martyrstatus. Resten av teksten til respnsoriet handler om Oswalds høyre hånd som også blir drept. Verset er en viderespining på samme tema. Oswald ofrer kroppen sin, sitt kjød, som en gave til Gud og siden den gavmilde hånden i hoveddelen også blir ofret (drept) får Gud gaver: med sin ofrede kropp og sin gavmilde hånd gir han velsignede gaver.

Teksten er skrevet i leoninsk hexametervers, dvs en hexametervers med rim mellom stavelsen ved penthemimeres og versesluten (et metrum vi ser i de fleste respnsorier): (1)**fortis**-(2)**martyrialis**, (3)**patria**-(4)**prodigia** og (5)**sua**-(6)**benedicta**. Den musikalske oppbyggingen følger den tekstlige med kadenser på slutten av rimordene.

Melodien går i 7. modus og det ligger et stort stort fokus på kvinten *d*. Tre av seks fraser (1, 2 og 5) begynner med et kvintintervall fra *G-d*, mens de tre resterende frasene (3, 4 og 6) begynner på kvinten *d*. Melodien over «*cesus pro patria*» og «*prodiga dextra*» er de to eneste stedene i respnsoriet hvor melodien kun ligger mellom *G-d*. I resten av respnsoriet ligger melodien like under eller over *d*. Verset har en *G*, en *a*, en *h*, og tre *c*, resten av melodien ligger på *d* og høyere. På grunn av at melodien ligger høyt så ofte kan ikke ambitus alene si oss noe om hva som er viktig i teksten.

Frase to: «*cadit hostia martyrialis*» (han falt som martyr) er en viktig del av teksten og det ser vi også i musikken. «*Cadet*», som innleder frasen får et kvintintervall opp og «*Martyrialis*» får en lang melisme på 16 toner. I melismen finner vi skalabevegelse fra *g* over stavelsen *Mar-* til *a* over stavelsen *-a*. Etter den nevnte *a* får vi tersintervall opp, sekunintervall opp og et

tersintervall opp. Bevegelsen i sum utgjør en sekst og det kun på fire toner. «Martyrialis» når også melodiens topptone *g* to ganger. Martyriet mottar altså stor musikalsk aksentuering.

Frase tre: «cesus pro patria» (drept for fedrelandet). «Cesus» har en skalabevegelse nedover med en intervallkombinasjonen ters opp og kvart ned. «Patria» har sprangkombinasjon med to tersintervall etter hverandre og en melisme på 7 toner. Den fjerde frasen: «Cesa est et prodiga dextra» (drept ble også den høyre hånden) begynner på kvintplanet *d* og blir værende der ut melismen over *et*. Melismen over *et* er melodiens lengste og består av en melodibit gjentatt to ganger. I denne frasen finner vi en veldig kontrastskapende melodiføring. Melodien beveger seg en oktav i ambitus i løpet av seks toner og når oktavspennet med et kvintintervall ned som umiddelbart blir etterfulgt av et kvintintervall opp. I tillegg blir dette gjentatt to ganger.

Melodien i verset ligger på *d* og over, og inneholder ingen spesielt kontrastskapende elementer.

Dette responsoriet er det første som handler om Oswalds martyrium og det går ikke ubemerket hen i musikken. «Martyrialis» får en lang melisme med skalabevegelse, sprangkombinasjoner og topptone to ganger, men musikken sier: men husk (!) at Oswald døde for fedrelandet (!) og at hans høyre hånd også (!!) ble drept. Den musikalske prioriteringen vs det tekstlige innholdet finner jeg meget interessant. I det første responsoriet hvor Oswalds martyrium blir et faktum er det likevel hans høyre hånd som musikalsk blir behandlet som hans fremste attributt, i rang over martyrtittelen.

Dette må også ses i lys av hvordan teksten er satt opp. Gjennomgående i offisiet ser vi at ord eller fraser som blir plassert til slutt i et responsorium får den mest omfattende musikalske behandlingen. Det kan være en stilmessig skikk hvor man ønsket å utbrodere slutten som en form for estetisk avslutning, men som ikke nødvendigvis viser oss hva som er viktigst i teksten. Men man må kunne anta at komponistene visste at melodien i slutten av responsoriet ville være den mest melismatiske og valgte også derfor å plassere det de mente var det viktigste innholdet i teksten i slutten av responsoriet.

Komponisten som skrev denne teksten, og de andre tekstene, hadde et valg om hvordan han ville organisere teksten. Hvis man kan anta at tekstens oppsett viser oss en form for prioritert innhold, er det slik jeg ser det et sterkt indisium på å nedprioritere Oswalds martyrtittel til fordel for hans andre attributter i dette responsorium. Om teksten ikke i utgangspunktet kan leses slik så viser musikken oss at den fremhever den høyre hånden fremfor martyriet.

I dette tilfellet viser attributtene tilbake til da Oswald levde. Den generøse høyre hånden kan leses både som en relikvie som er generøs og gir mirakler, men den kan også leses som en referanse til hendelsen da Oswald delte opp sølvfatet og mottok Aydans velsignelse. Det at Oswald var viktig for fedrelandet er utvilsomt å lese som en referanse til Oswald liv og kongeembete.

Jeg ville nok forventet at det første responsoriumet som tar for seg øyeblikket en konge blir en martyr, at nettopp dét øyeblikket får størst oppmerksomhet, at det er det øyeblikket komponisten vil trekke fram.

7.7 Mr11a *Ad expugnandum pium*

R. Ad expugnandum pium regem et abolandam dei legem excitat quendam ducem Britonum et commovet in prelium.	R. Til å angripe den fromme kongen, og til å avskaffe guds lov, kvikker han (djevelen) en viss Britannisk hersker og han marsjerer til slaget.
V. Milibus armatum belli feritate probatum.	V. Med tusen bevæpnede som er erfarne i krig (og) vold.

I Mr11a *Ad expugnandum* finner vi opptakten til Oswalds siste slag. Oswald blir ikke nevnt ved navn, men blir omtalt som «pium regem» (den fromme kongen). Teksten handler i stor grad om en av Oswalds fiender som er på vei til å angripe han. Angriperen blir heller ikke nevnt ved navn, men siden teksten handler om Oswalds siste slag kan vi enkelt anta at figuren er Penda av Mercia. Responsoriet er dedikert til framstillingen av den horrible situasjonen Oswald befinner seg i og teksten viser særlig hvor voldsom og farlig fiendene til Oswald er. Guds lov kommer til å bli avskaffet og Penda har tusen bevæpnede menn erfarne i krig og vold. Penda er til og med sendt av djevelen. Teksten er formulert slik at motstanderen til Oswald er den virkelige fienden, selv om Oswald mest sannsynlig var den som angrep.⁶⁸ Selv om ordleggingen ikke er fullt så hard, er vinklingen den samme som vi finner i *HE*: «[...] Oswald was killed in a great battle by the same heathen people and the same heathen Mercian king as his predecessor Edwin».⁶⁹

⁶⁸ Se fn. 7 (Stancliffe, *Where was Oswald killed?* 1996)

⁶⁹ *HE*. iii. 9 s: 243

På dette tidspunktet er det nødvendig å si noe om stedet Maserfelt. Stedet blir i dag trodd å være Oswestry, et sted som lå utenfor Oswalds kongedømme og som gjorde Oswald til angriperen. Bedas ordlegging blir brukt som et argument for at Beda prøvde å skjule Oswalds aktive initiering av slaget. Jeg tror det er rimelig å anta at plasseringen av Maserfelt var viden kjent da Beda skrev *HE*, noe mirakelhistoriene kan vitne om; jorden derifra ble gravd ut i store kvanta. Dermed tror jeg også at det fra Beda sin side ligger implisitt i teksten at Oswald angrep, nettopp fordi samtiden var klar over at Maserfelt lå utenfor Northumbrias grenser. Men det er ikke godt å si hvor mange generasjoner etter Beda som var klar over dette. Var de/den som skrev offisietekstene klar over at Oswald var angriperen? Teksten uttrykker at Oswald blir angrepet, at Oswald må forsvare seg. Beda gjorde kanskje bildet litt utydelig, men responsorieteksten har snudd bildet opp ned. Beda uttrykker ikke at Oswald blir angrepet, kun at han ble drept av hedninger. Dette responsoriet kommer i tillegg fra Flandern så det er skilt i både tid og sted fra det gamle Northumbria. Muligens har noe av konteksten forsvunnet i og med at responsorieteksten er såpass annerledes formulert. Offisiet er også i sitt uttrykk opptatt av å skape et idealbilde av Oswald og er ikke ute etter å gjengi en "korrekt" historie, men det er likvel interessant å se hvordan en måte å formulere et utsagn på kan endre innhold og betydning over tid.

I musikken til den første frasen i *Ad expugnandum* finner vi en aksent over ordet «pium» (den fromme) med to tersintervall opp til *g* (*c-e-g*) og en skalabevegelse ned fra *g-c*. Denne melismen er på 9 toner og er responsoriets nest lengste, noe som er med på å aksentuere ordet.

Musikken gjør mye ut av «in prelium» (til slaget), hvor «prelium» (slaget) får responsoriets lengste melisme, høyt register, melodians topptone og en rask oktavbevegelse. Melodien er faktisk en utbrodert variant av melodien fra over prelium. Slaget kan bli lest på forskjellige måter i denne konteksten. I setningen det står i, «han (Penda) marsjerer til slaget», ligger det en slags spenning eller forventning om hva som skal skje. Penda planlegger å tilintetgjøre Oswald og hans hær, noe som skal bli Oswald triumf: hans offer som fører han og hans hær til å motta martyrkronen. Slaget kan bli aksentuert fordi det er i slaget Oswald mottar martyriekronen. En annen måte å lese det på er at det tidligere i teksten står at Guds lov skal bli avskaffet. Dette er en måte å gi legetimering på, siden Guds lov skal avskaffes må du ut og forsvare den; vold blir akseptert. Aksenten på slaget kan vise til at det er nå, i slaget, Guds lov blir avskaffet, som å igjen gjenta legitimeringen.

8. Avslutning

I denne oppgaven har jeg forsøkt å komme fram til hva slags bilde som blir portrettert av Oswald i offisiet til hans ære og minne. Tekstene tar for seg et utvalg forskjellige sider, bl.a. martyren Oswald. Dette tema skiller offisiet fra Beda på et sentralt punkt. Oswald blir titulert som martyr i offisiet ved flere anledninger (1Va1, Mi, Ma9, Mr7, Mr11a og Mr12b) og offisiet har to sanger som tar for seg øyeblikket Oswald mottar martyriekronen: I Mr7 blir får Oswalds høyre hånd en mer prominent musikalsk behandling enn martyriet og dermed blir martyriet delvis overskygget av Oswalds høyre hånd, men i Mr12b får Oswalds martyrium den mest prominente plassen med sluttposisjon både i responsoriet og i den opprinnelige matutinens innretning (med de nye importerte sangene synges nå Mr12b i løpet av oktaven og ikke lengre i løpet av selve festdagen). I sistnevnte responsorium blir Oswalds martyrstatus poengtert i verset, og er versets musikalske høydepunkt.

En interessant bemerkning er at offisiet ikke gir en eksplisitt forklaring på hvorfor Oswald blir martyr. Det står ingen steder at Oswald døde *for* kristendommen slik det står i Drogo sin *Sermo secundus de s. Oswaldo*, hvor det står at Oswald døde for ferdrelandet og kristendommen.⁷⁰ Det var egentlig ikke nødvendig å proklamere det i så klar tale, fordi de som deltok i Oswald-kulten var inneforstått med begrunnelsen og behøvde ikke en slik eksplisitt forklaring. Vi finner en slik indirekte forklaring bl.a. i Mr11a hvor det er en referanse til djevelen og at Oswald skal sloss mot djevlesens utsendelse, noe som implisitt betyr at Oswald representerer Gud, ergo at han sloss for kristendommen. Jeg hadde nok forventet en mer klar tale, men det har å gjøre med min historiske og kulturelle avstand på nesten 1000 år.

Det finnes to sanger som handler om Oswalds bønn om at Gud må miskunne seg over hans soldaters frelse, Mr8 og Lab. Historien er kjent for oss gjennom *HE* og Beda skriver at Oswalds bønn var så kjent at bønnen i seg selv hadde blitt et ordtak. Oswalds handling blir, med offisiet som kontekst, utvilsomt å lese som framstillingen av en karakteristisk oppførsel/adferd til en martyr. Det er interessant å se hvordan handlingen som i utgangspunktet ble skrevet som en del av Bedas idealbilde, har kommet til å endre betydning i offisiet og er i offisiet med på å forme martyrbildet.

---

⁷⁰ David Defries, *St. Oswald's Martyrdom: Drogo of Saint-Winnoc's Sermo secundus de s. Oswaldo*, A Journal of Early Medieval Northwestern Europe, 9 Ohio 2006, §2 22 (ble lest www.heroicage.org/issues/9/defries.html 08 Mai 2014)

Å dette lykkelige stedet (som er) mer en alle andre verdig av berømmelse, hvor den berømte kong Oswald falt i slaget. Her ble Gud nemlig frembragt en levende offergave i offeret.

Oswald er en offergave, en martyr som ofrer seg selv for noe større, for kristendommen, for folket, fedrelandet, for rettferdighet. Sangtekstene fortrenger den realistiske militære siden ved Oswald til fordel for offertanken. I Mr12b er ikke Oswald bevæpnet med sverd eller øks, men med troens fane («vexillum fidei»). Vi leser ikke om det konkrete slaget til kongen, men om korset som blir opprettet før slaget ved Heavenfelt (Mr1) og at han triumferer i korsets tegn: det er ikke våpnene, men troen som seirer. Senere i Oswalds siste slag, blir han ikke framstilt som opptatt av gjøre heltemodig motstand til siste slutt, men han ber istedenfor for hans medsoldater, som Kristus på korset ba for sine medmennekser (Mr8). Oswalds motstandere, derimot, blir beskrevet som tallrike profesjonelle krigere (Mr1 «saevas acies», Mr11a «belli feritate probatum»), beredt til å avskaffe Guds lov (Mr11a).

Temaene jeg har skissert og gått igjennom viser helt tydelig et bilde vi kjenner igjen fra Beda. Fordi offisietekstene er fundamentert i Beda dominerer det offisietekstne i noen grad selv om martyriumsaspektet har blitt implementert og fått en betydelig rolle. Beda beskrev Oswald gjennom fire kristne dyder: hans tro, hans ydmykhet, hans generøsitet mot fattige og fremmede og hans innsats i å etablere og utvide kirken.⁷¹ Dermed kunne man spurt seg om det er fullt ut kompatibelt å bruke et portrett av en hellig kristen konge, hvis hellighet kom fra det livet han levde og ikke fra en "klassisk" martyrdød, som grunnlag for å fremstille en martyrkonge. Som et spørsmål kan det få en til å tenke at det tildels vil være to uforenelige bilder, men svaret er noe annet. Med martyrtittelen på plass fremstår Oswald nesten som en slags superhelgen. Oswald ble ofret inn i martyriet *samtidig* som han allerede fra midten av 700-tallet hadde blitt presentert som en idealkonge, det beste fra to "verdener" kombinert i en. Offisiet viser oss en kristen misjonerende konge, som ga en hjelpende hånd til alle som trengte det, både i sitt liv og sitt virke som helgen samtidig som det viser oss et bilde av martyren Oswald som tilføyer aspektet å dø i militærsk forsvar for fedrelandet til det klassiske martyrbildet som innebærer den forsvarsløse død.

---

⁷¹ Clare Stancliffe *Most holy* 1995 s: 61

Litteraturliste

Alcuin *Poem on the Bishops, Kings and Saints of York* ed. og trans. Peter Godman Oxford University Press, New York 1982

Beda. *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum (HE)*, ed og trans.. B. Colgrave og R. A. B. Mynors, *Bede's Ecclesiastical History of the English People* 1969

Defries, David, *St. Oswald's Martyrdom: Drogo of Saint-Winnoc's Sermo secundus de s. Oswaldo*, *A Journal of Early Medieval Northwestern Europe*, 9 Ohio 2006
www.heroicage.org/issues/9/defries.html

Erdman, Carl *The origin of the idea of the crusade* Marshall W. Baldwin og Walter Goffart (trans.) Foreword and additional notes by Marshall W. Baldwin Princeton University Press 1977

Frere, Walter Howard, *Antiphonale Sarisburiense*, vol. 1, London, 1901, repr. 1966

Gunn, Victoria *Bede and the Martyrdom of St. Oswald*. Diana Wood. (ed.) *Martyrs and Martyrologies: Papers Read at the 1992 Summer Meeting and the 1993 Winter Meeting of the Ecclesiastical History Society*. Serie: *Studies in church history* (30). Ecclesiastical History Society by Blackwell Publishers 1993

Hare, Kent *Heroes, Saints, and Martyrs: Holy Kingship from Bede to Aelfric*, *A Journal of Early Medieval Northwestern Europe*, 9 Ohio 2006

Hiley, David *Western Plainchant. A Handbook*. Clarendon Press, Oxford 1995

Hiley, David *The office chants for St Oswald king of Northumbria and martyr* i Ole Kongsted, Niels Krabbe, Michael Kube, Morten Michelsen (ed.), *A due: Musical Essays in Honour of John D. Bergsagel & Heinrich W. Schwab* Copenhagen, 2008

Hanken, Roman. *Antiphonen Süddeutscher Heiligen-Offizien des Hochmittelalters*. 1998

Hankeln, Roman. *Old and New in Medieval Chant* i Ole Kongsted, Niels Krabbe, Michael Kube, Morten Michelsen (ed.), *A due: Musical Essays in Honour of John D. Bergsagel & Heinrich W. Schwab* Copenhagen, 2008

Hankeln, Roman *Reflections of war and violence in early and high medieval saints offices*, Cambridge University Press 2014

Hankeln, Roman *Holy Heroes. On the Varieties of a Metaphor and its Musical Expression in the Medieval Historiae* NTNU Trondheim (forestående)

Rollason, David. *Northumbria, 500-1100 Creation and Destruction of a kingdom*. Cambridge, Cambridge University Press 2003

Stancliffe, Clare *Oswald, Most Holy and Most Victorious King of the Northumbrians i Oswald: from Northumbrian king to european saint* Stamford 1996

Stancliffe, Clare *Where Was Oswald Killed? i Oswald: from Northumbrian king to european saint* Stamford 1996

Thacker, Alan *Membra disjecta: The division of the body and the diffusion of the cult. I Oswald: from Northumbrian king to european saint* Stamford 1996

Rollason, David *St Oswald in Post-Conquest England i Oswald: from Northumbrian king to european saint* Stamford 1996

Sancti Oswaldi regis et martyr super psalmus antifona

1Va1 A. *O Martyr et rex inclite*

1. Mod.

Fol. 285R

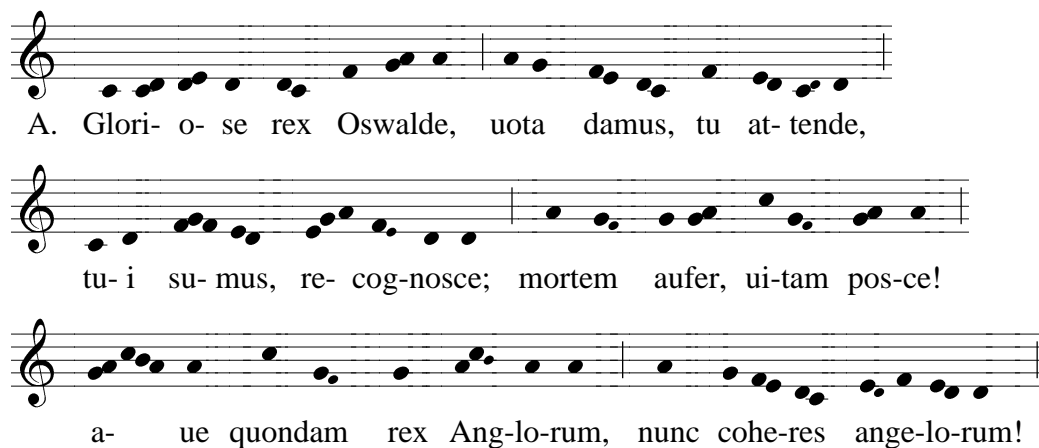
A. O martyr et rex incli-te Os- walde,
or- na-mentum ce- li decus et flos pa- ra- dy-si,
a- mi- ce fi- li- i de- i,
in ce- lis angelorum dulcis exul- ta- ti- o,
in terris hominum pi-a expec- ta- ti- o;
te supplices pe- ti- mus: memor es- to nostri co- ram do mi- no

Ps. Dixit

1Va2. A. *Gloriose Rex Oswalde*

1. Mod.

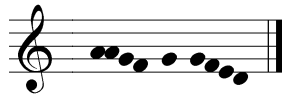
Fol. 258R

A. Glori- o- se rex Oswalde, uota damus, tu at- tende,
tu- i su- mus, re- cog- nosce; mortem aufer, ui- tam pos- ce!
a- ue quondam rex Ang- lo- rum, nunc cohe- res ange- lo- rum!

pla-ca no-bis regem tu- um, qui te fe- cit ci- uem su-um.

Ps. Beatus [vir]

1Va3 A. *Sol Oriens*

7. Mod Fol. 258R

A. Sol o- ri(ens).

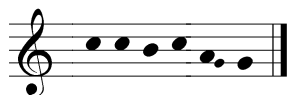
Ps. Laudate

1Va4 A. *De regno terre*

1. Mod Fol. 258V

A. De regno ter-re.

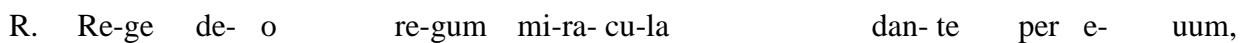
Ps. Credidi

1Vr1 R. *Rege deo regum V. Dextra fovens*

2. Mod. Fol. 258V

R. Re-ge de- o re-gum mi-ra- cu-la dan- te per e- uum,

Os- wal-di re- -gis do-mi- ni da- ta dex- tra tri- um- -phis.

In- cor- rup- ta ma- -net

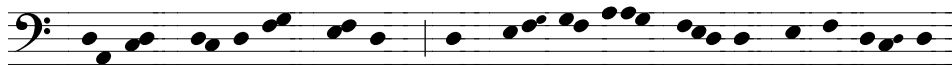
In- cor- rup- ta ma- -net

di- ui- na- que mu- ne-ra pre- -bet.

V. Dex-tra fo- -uens in- o-pes, ce-dens summi pa-tris hos- tes,

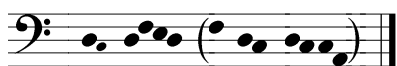
dex-tra re-ci- sa du-cis, pro gen- te de- i mori- en- tis,

R. In- cor- rup-ta.

Glori- a pa- tri et fi- li- o et spi-ri-tu- i sanc- to.

R. In- cor- (rup-ta.)

1Vvs1 Vs.*Ora pro nobis*

In euangelio:

1Vam A. *Scepri-ger Oswalde celo*

1. Mod.

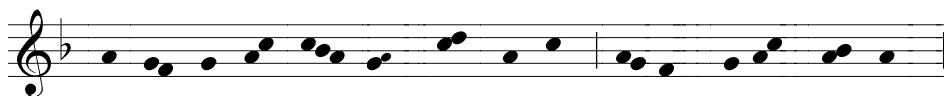
Fol. 258V

A. Sceptri-ger Os-wal-de, ce-lo ter-ra-que sa-cra-te,

trans ma-re Ger-ma-nis Gallis ful-ges-cis ab An-glis

et quecumque tu- am gens poscit, o-pem su-bit amplam.

Rex bo-ne, pro- pi-ci- um no-bis re- gem pe- te re- gum.

e v o v a e.

Inuitat

Mi Inv. *Martyrii palmam domino*

4. Mod.

Fol. 258V

I. Mar-tyr-ii palmam do- mi- no regni-que co- ronam,

Qua mi-cat Os-wal- dus regi re- gum iu- bi- le-mus.

Ps. Venite

In primo Nocturno antiphona

Ma1 A. *Rex quatuor gencium*

1. Mod.

Fol. 258V

A. Rex quatu-or gen-ci- um Os-uualdus et Christi mi-les e- rat fid-issimus.

Ps. Beatus vir.

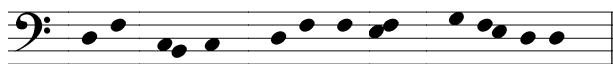
Ma2 A. *Cumque sederet quasi*

2. Mod.

Fol. 258V

A. Cumque se-de-ret quasi rex circumstante ex-er-ci-tus

erat tamen merenci-um consolator.

e v o v a e.

Ma3 A. *In signo dominice*

3. Mod.

Fol. 259R

A. In sig-no domi-nice cru-cis immanes co-pi-as fudit

que crux regis meri-tis innu-meras uirtutes at- tri-bu-it.

e v o v a e.

Ma4 A. *Inter cetera de huius crucis*

4. Mod.

Fol. 259R

A. In-ter ce-tera de hu-ius crucis musco gesta-to in-fi-num

sana-tum est cui-usdam bra-chi-um confractum.

e v o v a e.

Ma5 A. *Erat inclitus rex.*

5. Mod.

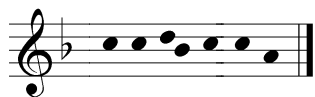
Fol. 259R

A. Erat inclitus rex non solum re-li-gi-osus de- i cultor,

sed et Christi- an- e re-li- gi- onis insignis propa- gator.

e v o v a e.

Ma6 A. *Assumpsit sibi pontificem*

6. Mod.

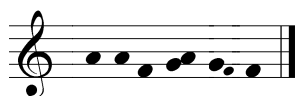
Fol. 259R

A. Assumpsit si- bi pon-ti- ficem sanctum A-y- danum

et in e- o gentes y-dolatras conuertit ad Christum.

e v o v a e.

Mvs1 Vs. *Scuto b(onae voluntatis tuae)*

Fol. 259R

Mvs2 Vs. *Gloria et honore (coronasti)*

Fol. 259R

Mvs3 Vs. *Posuisti d(omine super caput)*

Fol. 259R

R. Rex sa- cer Os- wal- dus, se- uas a-ci- es fe-ri-tu- -rus,
Spem crucis e- -rexit
et in hoc sig- -no su- pe- -ra- uit.
V. Ut Constanti- nus de celo uin- ce- re doc- tus.
R. Spem.

R. Hec crux Oswaldi fu- it u- na su- e regi- o- ni.
Pri- maque creden- tes
Christo de- dit hoc duce gen- tes
V. Hec e- rat ex- emplum di- ui- na trophe- a co- len- tum.
R. Pri- maque.

R. Per crucis hui- us o- pem po- pu- li ra- pu- e- re sa- lu- tem.

Congaudent una ua-ri-e * cla-des me- di- ci- na.

V. Osual-di re- gis me-ri-tum tot subuenit e- gris.

R. Congaudent.

Gloria patri et filio et spiritui sancto

*Man kan se litt av omrisset til disse to toner, men ikke hele noten.

In festo et in octava tertium responsorium:

R. Cernens demum an- ti- quus hostis

tanto ca- na- tu se im- pe- ti arma- tu- ram fraudis in- du- i- tur

A- -ren- am in- trat, parat con- -gredi.

V. Lu- cra renascentis non passus crescere gentis.

A- -re-(nam.)

Gloria patri et filio et spiritui sancto

Ferili responsorium

Mr4b R. *Oswaldus Christi V. Nascentemque fidem.* **4. Mod.**

Fol. 259V

R. Os- ual- dus, Christi de- uo- -tus

uer- nu- la reg- ni,

Con- stru- it ec- cle- si- as, dat pre- di- a,

res dat o- pi- mas

V. Nascentemque fi- dem di- la- tat Christi- co- la- -rum.

R. Constru(it).

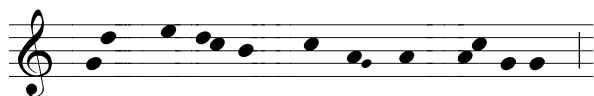
Glori- a pa- tri et fi- li- o et spi- ri- tu- i sanc- to.

In secundo nocturno

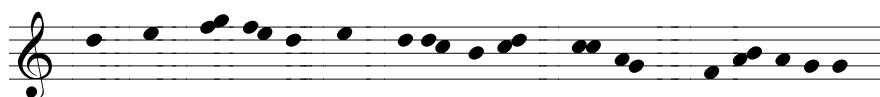
Ma7 A. *Sic Beatus Oswaldus*

7. Mod.

Fol. 259V

A. Sic be-a-tus Osuualdus regnabat,

ut qui ce-les-te non ter- renum regnum desi- derabat.

Ps. Domine quis.

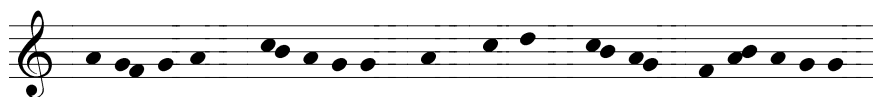
Ma8 A. *Rex principum confrater*

8. Mod.

Fol. 259V

A. Rex principum, confrater pauperum,

refu- gi-um afflictorum et pastor e- rat ecclesi-arum.

e v o v a e.

Ma9 A. *Hunc martyrio sumptum*

1. Mod.

Fol. 260R

A. Hunc martyri- o sumptum ad ce- les-ti- a regna,

celesti-a commendant prodigi-a.

e v o v a e.

Ma10 A. *In loco regis excidio*

2. Mod.

Fol. 260R

A. In lo-co regis exci-di-o sa- crato homines et iumenta sal-uantur;

ipsa ter-ra in multo-rum salu-tem exhauri-tur.

e v o v a e.

Ma11 A. *Super sancti reliquias*

3. Mod.

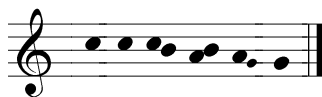
Fol. 260R

A. Super sancti re- li- qui- as* per totam noctem columpna lu- cis affulsit e- the- re- a,

per** totam prouinci- am con- spicu- a.

e v o v a e

*Denne stavelsen har ingen note i manuskriptet.

** Tonen er så godt som visket ut fra manuskriptet, men det som kan sees av noten ser ut som en *G*, og om det skulle være noe annet så kan det hende det er en *a*, men det er ikke mulig å si for sikkert.

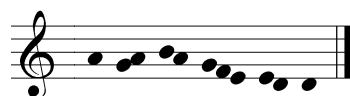
A. De ligno, cu-i coronandum ca-put regis prefixum erat,

scolas-ticus iam mori-tu-rus ac- cepit

et de infer-ni pe-ri-culo conualu-it.

e v o v a e.

R. Pon-ti- ficem sanc- tum sumpsit si- bi rex A- y- da- num.

Doc-tor A- y- da- nus rex in- ter- * - pres

fit ho- no- rus.

V. Dul-ce fu- it re- gem pro na- te uide- re lo- quen- tem.

R. Doc- (tor).

Glori- a pa- tri et fi- li- o et spiri- tu- i sanc- to.

*I manuskriptet står det skrevet F-a-c-e, men siden denne bevægelsen er veldig uvanlig er den blitt korrigeret til den mye vanligere bevægelsen F-a-c-d.

Mr6 R. *Regnorum rector V. Hanc incorruptam*

6.t.mod.

Fol. 260R

R. Regno- rum rec- tor et e-ge- no-rum mise- ra- -tor

fu- dit o- pes larga dex- tra

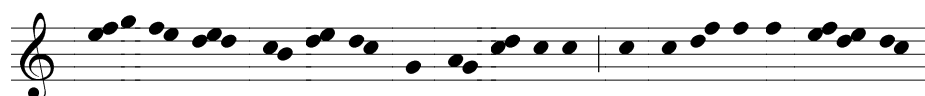
cum men-- te be-nig- na.

V. Hanc in-cor- rup- tam petit A- yda-nus fore dex- tram.

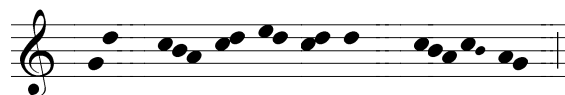
R. Cum men(te).

Glo- ri- a pa- tri et fi- li-o et spiri- tu- i sanc- to.

Mr7 R. *Rex anime fortis cadit V. Integra carne sua* 7. Mod.

Fol. 260V

R. Rex a- ni-me for- tis,

cadit hos- ti- a marty- ri-a- - lis,

cesus pro pa- tri a.

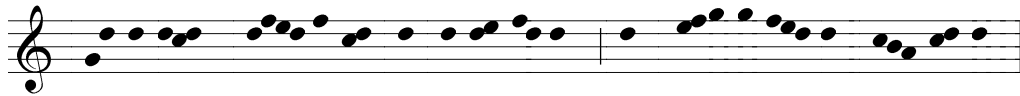
Cesa est et pro-diga dex- tra.

V. In- te- gra car- ne su- a dat do- na de- i bene- dicta

R. Cesa.

Glori- a pa- tri et fi- li- o et spi- ri- tu- i sanc- to.

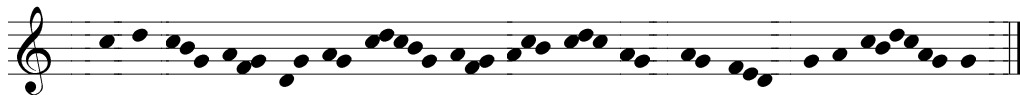
Mr8 R. *Inclitus Oswaldus V. Commendans secum* 8. Mod. Fol. 260V

R. Incl- tus Os- ual- dus, do- mi- ni bel- lo mori- bun- dus,

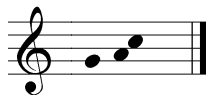
clamat in ex- tre- mum:

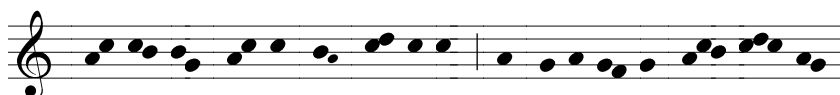
”Mise- re- - re sa- lus a- ni- ma- rum”.

V. Commendans se- cum spi- ra- cula commori- en- -tum.

R. Clamat.

Glori- a patri et fi- li- o et spiritu- i sanc- to.

[In tertio nocturno]

Ad cantica antiphona:

Mac A. *De regno terre*

8. Mod.

Fol. 260V

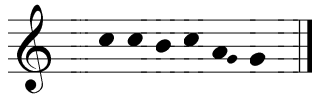
A. De regno terre transla-tus in e- the-ris arce.

Celsi- or e-the-re- a, regnas Oswalde co- rona.

Suscipit inde pre-cem, quem noue-rat Angli- a regem.

Ps. Benedictus

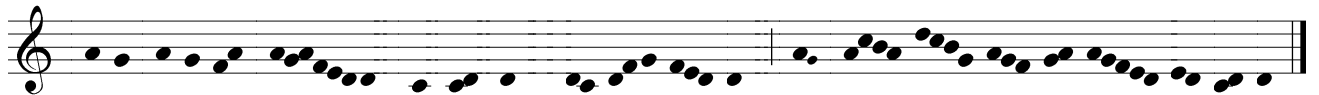
Mr9 R. *O felicem locum V. Oblatus est enim*

1. Mod.

Fol. 260V

R. O fe- li-cem locum ill-um, ex om- ni dignum pre- co-ni- o,

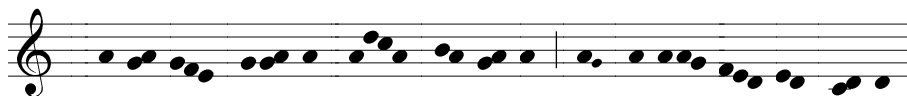
u-bi inclitus rex Osuualdus oc-cu- bu- it. In pre- - li- o.

V. Oblatus est enim i-bi domino uiua hosti- a in sa- cri- fi- ci- o.

R. In pre(lio).

Glori- a pa- tri et fi- li- o et spiri- tu- i sancto.

R. Uulnis sa-cer de oc-ca- su re- gi- o inaccen- sa pen- dens do- mo.

Ignem depell- it de pos- te su- o.

V. Om- ni consumpta domo flagrante in- cendi- o.

R. Ignem.

In festo et in octavam undecimum Responsorium:

R. Ad expugnan- dum pi-- um re- gem

et a-bo- lendam de- i le- gem

Ex- ci- tat quendam du- cem Brito- num

et commouet in pre- -li- um.

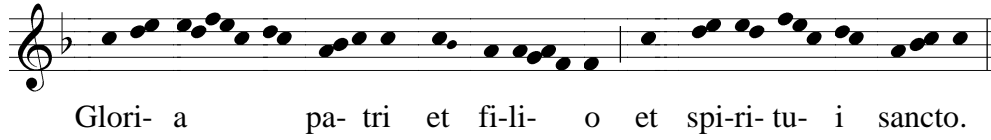

V. Mili- bus ar- ma- tum belli fe- ri- tate pro- ba- tum.

R. Ex- ci- tat.

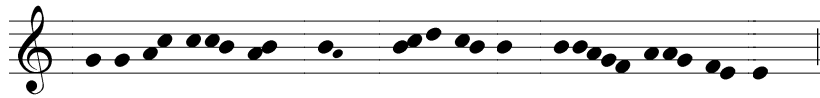
Glori- a pa- tri et fi-li- o et spi-ri- tu- i sancto.

Aliis diebus cantabitur hoc responsorium per ordinem:

Mr11b R. *Sub divo relicto V. Omnis quoque adiacens* **3. Mod.** Fol. 261R

R. Sub di- uo relic- to mar- ty- ri

diui-ni-ta- tis non de- fu- it ob- se- qui- um:

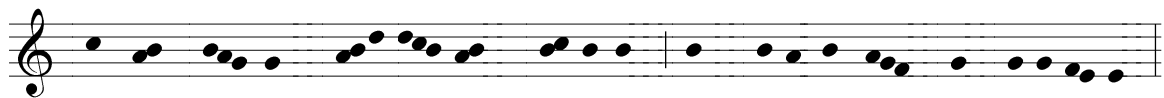
co-lumpna e-nim lu- cis a cor- po- re

ad ce- lum us- que por- rec- ta ef- ful- sit

Adiacen- tis me-- ri- tum.

V. Omnis quoque ad- ia- cens re- gi- o hoc il- lu- strata est miracu- lo.

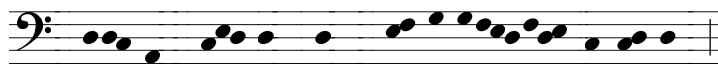
R. Adia(centis).

In festo et octava duodecimum responsorium:

Mr12a R. *Pasche die rex* V. *Numquam marcescat*

2. Mod

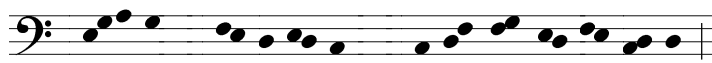
Fol. 261R

R. Pasche di- e rex e- su-ri- enti- bus

discum argente- um diui- dit pauperi- bus:

red- dit A- yda-nus bene-dic-ti- o-nem.

Que permanet in hunc di- em:

V. "Numquam marce- scat ma-nus is- ta nec in- -ue- te-rascat."

R. Que per- ma(net).

Glori- a pa- tri et fi-li- o et spiri- tu- i sancto.

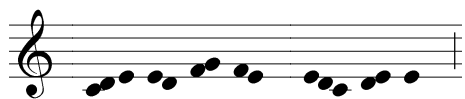
Infra octavam cantabitur per ordinem hoc responsorium:

Mr12b R. *O regem et martyrem* V. *Inter martyres* 4. Mod.

Fol. 261R

R. O regem et mar-ty-rem Os- -uualdum,

sul- li- mis me- ri- ti,

qui ho- di- e uex- il- lo ar- ma- tus fi- de- i
 pug- na- uit con- tra a- ci- es i- ni- -mi- ci,
 et cru- o- -re asper- sus ex- er- -ci- tus do- -mi- ni
 Coro- nam susce- -pit
 mar- -ty- -ri- i.
 V. In- ter mar- tyres rex et mar- tyr,
 tri- um- pho sul- li- ma- -tas* no- -bi- li.
 R. Coro- nam.
 Glori- a pa- tri et fi- li- o
 et spi- ri- tu- -i sanc- -to.

*Denne likvesensen er jeg ikke helt sikker på, men jeg har sammenlignet notetegnet med andre oppadgående likvisenstegn i manuskriptet og jeg mener denne likvesensen er veldig lik andre oppadgående likvesenser.

In laudibus

La1 A. *Rex Oswaldus clarus regali.*

1. Mod.

Fol. 261V

A. Rex Osuualdus, clarus regali muni-fi-centi- a,

”fer” inquit, ”discum Christo claman-ti in pau-pe-ris forma.”

evovae.

La2 A. *Vivat Aydanus inquit*

2. Mod.

Fol. 261V

A. ”Vi-uat” A-y-da-nus inquit, ”tu- a rex dexte- ra

et semper mane-at in- corrupta.”

evovae.

La3 A. *Sic organum spiritus*

3. Mod.

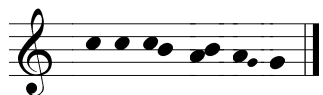
Fol. 261V

A. Sic or-ga-num spi-ri-tus sancti modula-tur per ui-rum de- i

et sic ui- de- mus per gra- ci- am Christi.

e v o v a e.

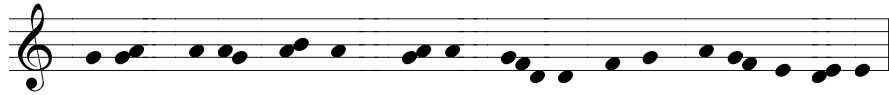
La4 A. *Qualis enim adscisa est*

4. Mod.

Fol. 261V

A. Qua-lis e- nim abs-ci-sa est in pre-li-o,

ta-lem ei-us dex-tram ad-huc cla-ra seruat incor-rupti-o.

e v o v a e.

La5 A. *Non perdidisti rex*

5. Mod.

Fol. 261V

A. Non perdidis- ti, rex in-ic-te, regnum,

sed mu-tas-ti in me-li- us regnas, enim cum de-o in ce-les- ti- bus.

e v o v a e.

Lr R. *Stolam iocunditatis*

7. Mod.

Fol. 262R

R. Stolamiocun(ditatis)

Hy. *Deus tuorum militem*

Lvs.Vs. *Ora pro nobis*

In euangelio:

LaB A. *Miserere domine animabus*

8. Mod.

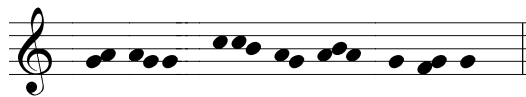
Fol. 262R

A. "Mise-rere, do- mi-ne, a-ni- mabus," cla- mat o-pimus rex Os-uualdus,

ca- dens in ter-ra, et in hac o-ra-ti-o- ne su-am

de- o red- di- dit a-ni- mam.

e v o v a e.

Ad primam

Pa A. Rex Oswaldus

Ad tertiam

Ta A. Glorioso rex Oswalde

Ad sextam

Sa A. Sic organum spiritus

Ad nonam

Na A. Rex quator gencium

In secundis vespis

2Va1-3

Et tres sequentes A.(ntiphone) cum ps. unius martyris sicut Dixit dominus et cetera

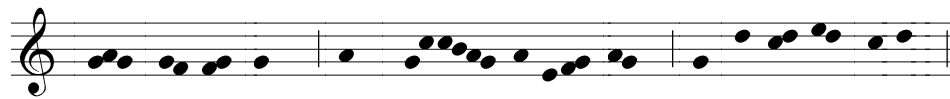
2Vr R. Rex anime fortis (V?)

2Vh H. Deus tuorum militum

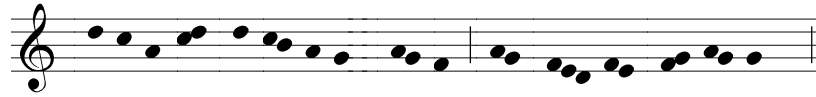
2Vvs Vs. Ora pro nobis

In euuangelio

2Vam A. (ad Mag). *Sol oriens nes deficiens*   **7. Mod.**   Fol. 262R

A. Sol o- ri- ens nec de- fici- ens de uirgi- ne stella

luciflu- a pi- e- ta- te su- a te sancte co- ro- nat.

luce di- us uir esto tu- is Os- uualde ro- ga- tus,

rex cele- bris, nos de te- ne- bris ab- sol- ue re- atus.

e v o v a e.

In octavas sancti Osuualdi

Ad vespervas primas vna tm? antiphona super psalmos:

81Va A. *Rex quator (gencium)*

81Vr R. *Ad expugnandum (pium)*

81Vh H. *Deus tuorum (militum)*

81Vvs. *Ora pro nobis*

In euangelio

81Vam A. *Sceptringer (Oswalde celo)*

(Ad matutin)

Inuitatorium, Ymnus, Antiphone, psalmi vt supra. Responsorium in primo nocturno ut supra quartum responsorium:

8Mr1 R. *Cernens demum (antiquus)*

Octauum responsorium:

8Mr2 R. *Ad expugnandum (pium)*

Undecimum responsorium:

8Mr3 R. *Sub diuo (relicto)*

Duodecimum responsorium:

8Mr4 R. *Pasche die rex*

8P,T,S,N *Ad horas antiphonas de laudibus ut supra*

In tm? ad Magnificat ad Benedictus cantabitur

A. De regno terre

Ad uesperas:

82Va A. Rex quatuor gencium

et tm? antiphona et in festo alio (?)

82Vr R. Rex anime for(tis)

82Vam A. Sol oriens

De latinske tekstene er oversatt av Dr. Roman Hankeln

1Va1	A.	¹ O ² martyr ³ et ⁴ rex ⁵ inclite ⁶ Oswalde, ⁷ ornamentum ⁸ celi, ⁹ decus ¹⁰ et ¹¹ flos ¹² paradysi, ¹³ amice ¹⁴ fili ¹⁵ dei, ¹⁶ in ¹⁷ celis ¹⁸ angelorum ¹⁹ dulcis ²⁰ exultatio, ²¹ in ²² teris ²³ hominum ²⁴ pia ²⁵ expectatio, ²⁶ te ²⁷ supplices ²⁸ petimus, ²⁹ memor ³⁰ esto ³¹ nostri ³² coram ³³ domino!
		¹ O ² martyrer ³ og ⁵ berømt ⁴ konge ⁶ Oswald, ⁸ himmelens ⁷ ornament(?), ¹² paradisens ⁹ pynt ¹⁰ og ¹¹ blomst, ¹³ venn ¹⁴ til ¹⁵ guds ¹⁴ sønn, ¹⁸ engelens ¹⁹ søt ²⁰ jubel ¹⁶ i ¹⁷ himmelen, ²³ menneskenes ²⁴ fromm ²⁵ forventning ²¹ på jorden, ²⁷ ydmuk ²⁸ ber vi ²⁶ deg, ²⁹ ³⁰ husk ³¹ oss ³² foran ³³ herren!
1Va2	A.	¹ Gloriose ² rex ³ Oswalde ⁴ vota ⁵ damus, ⁶ tu ⁷ attende. ⁸ Tui ⁹ sumus ¹⁰ recognosce, ¹¹ mortem ¹² aufer, ¹³ vitam ¹⁴ posce. ¹⁵ Ave, ¹⁶ quondam ¹⁷ rex ¹⁸ anglorum, ¹⁹ nunc ²⁰ coheres ²¹ angelorum! ²² Placa ²³ nobis ²⁴ regem ²⁵ tuum, ²⁶ qui ²⁷ te ²⁸ fecit ²⁹ civem ³⁰ suum.
		¹ Herrlig ² kong ³ Oswald, ⁵ vi gir (deg) ⁴ løfter – ⁷ vær ⁶ du ⁷ hørende. ⁹ Vi er ⁸ de dine, ¹⁰ husk det (gjenkjenn det),

		¹² ta ¹¹ døden ¹² bort, ¹⁴ krev ¹³ livet. ¹⁵ Vær hilset, ¹⁶ engang ¹⁷ konge ¹⁸ til Engelskmennene, (og) ¹⁹ nå ²¹ englenes ²⁰ medarving! ²² Mildne ²³ for oss (hos) ²⁵ din ²⁴ konge, ²⁶ som ²⁸ gjorde ²⁷ deg (til) ³⁰ hans ²⁹ borger.
--	--	---

1Vr	R.	¹ Rege ² deo ³ regum ⁴ miracula ⁵ dante ⁶ per ⁷ evum, ⁸ Oswaldi ⁹ regis ¹⁰ domini ¹¹ data ¹² dextra ¹³ triumphis, ¹⁴ in corrupta ¹⁵ manet ¹⁶ divinaque ¹⁷ munera ¹⁸ prebet.
		² Gud, ³ kongenes ¹ konge ⁵ som gir ⁴ mirakler ^{6; 7} i evighet, ¹¹ gir ⁹ kong ⁸ Oswalds, ¹⁰ herrens, ¹³ triumfens ¹² høyre (hånd) (den) ¹⁵ forblir ¹⁴ u-råttan ¹⁶ og ¹⁸ gir ¹⁶ gudommelige gaver.
1Vrv	V.	¹ Dextra ² fovens ³ inopes ⁴ cedens ⁵ summi ⁶ patris ⁷ hostes ⁸ dextra ⁹ recisa ¹⁰ ducis ¹¹ pro ¹² gente ¹³ dei ¹⁴ morientis.
		¹ Høyre (hånd) ² som gir til ³ de elendige (og) ⁴ mildner ⁷ fiendene ⁵ til den høyeste ⁶ faren ⁸ høyre (hånd) ⁹ skjæret av ¹⁰ til fyrsten ¹⁴ som døde ¹¹ for ¹³ Guds ¹² folk.

1Vam	A.	¹ Scep triger ² Oswalde ³ celo ⁴ terraque ⁵ sacrate, ⁶ trans ⁷ mare ⁸ Germanis ⁹ Gallis ¹⁰ fulgescis ¹¹ ab ¹² Anglis; ¹³ et ¹⁴ quecumque ¹⁵ tuam ¹⁶ gens ¹⁷ poscit ¹⁸ opem ¹⁹ subit ²⁰ amplam. ²¹ Rex ²² bone ²³ propicium ²⁴ nobis ²⁵ regem ²⁶ pete ²⁷ regum.
		¹ Septer-bærer ² Oswald, ⁵ helligjort ³ i himmelen ⁴ og på jorda, ⁶ over ⁷ sjøen ¹⁰ skinner du ¹¹ fra ¹² Anglene (England) ⁸ til Germanene (Tyskland) (og) ⁹ til Gallerne (Frankrike) ¹³ og, ¹⁴ allt som ¹⁶ folket ¹⁷ ber ¹⁵ fra deg ¹⁹ gir han ²⁰ rik ¹⁸ i hjelp ²² god ²¹ konge, (vær) ²³ nær ²⁴ oss ²⁵ be ²⁷ kongens ²⁵ konge.

1Mi	Inv.	⁵ Martyrii palmam ² domino ⁶ regni que coronam ⁴ qua ⁸ micat ⁷ Oswaldus ³ regi regum ¹ iubilemus.
		¹ Vi jubler ² til herren ³ kongens konge, ⁴ som ⁸ gir ⁷ Oswald ⁵ palmen til martyrerne ⁶ og rikets krone.

Ma1	A.	¹ Rex ² quatuor ³ gencium ⁴ Oswaldus ⁵ et ⁶ Christi ⁷ miles ⁸ erat ⁹ fidissimus.
		⁴ Oswald ⁸ var ¹ konge (over) ² fire ³ nasjoner ⁵ og (han var) den ⁹ allerfrommeste ⁷ ridder ⁶ til Kristus.

Ps. Beatus vir

Ma2	A.	¹ Cumque ² sederet ³ quasi ⁴ rex ⁵ circumstante ⁶ exercitus, ⁷ erat ⁸ tamen ⁹ merencium ¹⁰ consolator.
		¹ Da ² han tronet (satt) ³ som ⁴ konge ⁵ mens ⁶ hæren ⁵ sto omkring, ⁷ var han ⁸ likevel ¹⁰ trøsteren ⁹ til de sorgende.

Ma3	A.	¹ In ² signo ³ dominice ⁴ crucis ⁵ immanes ⁶ copias ⁷ fudit, ⁸ que ⁹ crux ¹⁰ regis ¹¹ meritis ¹² innumeras ¹³ virtutes ¹⁴ attribuit.
		¹ Under ² symbolet (tegnet) ⁴ til ³ herrens ⁴ kors ⁷ ga han ⁵ utrolige (immense) ⁶ gaver, (under ⁹ korset,) ⁸ som ¹⁴ ga ¹¹ den fortjenestefulle ¹⁰ kongen ¹² talløse ¹³ dyder.

Ma4	A.	¹ Inter ² cetera ³ de ⁴ huius ⁵ crucis ⁶ musco ⁷ gestato ⁸ in ⁹ finum ¹⁰ sanatum ¹¹ est ¹² cuiusdam ¹³ brachium ¹⁴ confractum.
		¹ Blant ² andre (mirakler) ⁷ som skjedde ⁶ med hjelp av moset ⁵ til dette korset ¹¹ ble ¹³ en ¹⁴ brudd ¹³ arm ¹² til noen ⁸ på ⁹ slutten/endelig ¹⁰ kurert.

Ma5	A.	¹ Erat ² inclitus ³ rex ⁴ non ⁵ solum ⁶ religiosus ⁷ dei ⁸ cultor, ⁹ sed ¹⁰ et ¹¹ Christiane ¹² religionis ¹³ insignis ¹⁴ propagator.
		² Den berømte ³ kongen ¹ var ⁴ ikke ⁵ bare ⁶ en religiøs ⁸ tilbeder ⁷ til gud, ⁹ men ¹⁰ også ¹⁴ en forkynner til ¹¹ den kristelige ¹² religionens ¹³ tegn.

Ma6	A.	¹ Assumpsit ² sibi ³ pontificem ⁴ sanctum ⁵ Aydanum ⁶ et ⁷ in ⁸ eo ⁹ gentes ¹⁰ ydoltras ¹¹ convertit ¹² ad ¹³ Christum.
		¹ Han tok ² til seg ⁴ den hellige ³ biskopen ⁵ Aydan ⁶ og ⁷ i ⁸ ham (med hans hjelp) ¹¹ omvendte (konverterte) han ¹⁰ de hedenske ⁹ folkeslag ¹² til ¹³ Kristus.

Mr1	R.	¹ Rex ² sacer ³ Oswaldus ⁴ sevas ⁵ acies ⁶ fertirurus, ⁷ spem ⁸ crucis ⁹ erexit ¹⁰ et ¹¹ in ¹² hoc ¹³ signo ¹⁴ superavit.
		(Da) ² den hellige ¹ konge ³ Oswald ⁶ ville angripe ⁴ det ville ⁵ hæret, ⁹ opprettet han ⁸ korsets ⁷ håp ¹⁰ og ¹¹ i ¹² dette ¹³ tegnet/symbolet ¹⁴ vant han.
Mr1v	V.	¹ Ut ² Constantinus ³ de ⁴ celo ⁵ vincere ⁶ doctus.
		¹ Som ² Konstantin ³ fra ⁴ himmelen ⁶ lært ⁵ til å vinne.

Mr2	R.	¹ Hec ² crux ³ Oswaldi ⁴ fuit ⁵ una ⁶ sue ⁷ regioni ⁸ primaque ⁹ credentes ¹⁰ Christo ¹¹ dedit ¹² hoc ¹³ duce ¹⁴ gentes.
		¹ Dette ² korset ³ til Oswald ⁴ var ⁵ ensartet ⁷ i sin region ⁸ og det første ¹² som denne ¹³ lederen ¹¹ ga ¹⁴ folkene ⁹ som trodde ¹⁰ til Kristus.
Mr2v	V.	¹ Hec ² erat ³ exemplum ⁴ divina ⁵ trophaea ⁶ colentum.
		¹ Denne ⁴ gudommelige ⁵ trofén (= korset) ² var ⁶ en dyrket ³ eksempel.

Mr3	R.	¹ Per ² crucis ³ huius ⁴ opem ⁵ populi ⁶ rapuere ⁷ salutem ⁸ *Congaudent ⁹ una ¹⁰ varie ¹¹ clades ¹² medicina.
Mr3v	V.	¹ Oswaldi ² regis ³ meritum ⁴ tot ⁵ subvenit ⁶ egris.
	R.	¹ I ⁴ hjelpet (som kom) ³ fra dette ² korset ⁷ river seg ⁵ menneskene (folk) ⁷ vekk ⁷ frølse (og) ⁹ alle ⁸ gleder seg over ¹² medisinen (mot) ¹⁰ forskjellige ¹¹ plager.
	V.	³ Fortjenestene ² til kong ¹ Oswald ⁵ kommer til hjelp til ⁴ så mange ⁶ syke.

Mr3a	R.	¹ Cernens ² demum ³ antiquus ⁴ hostis ⁵ tanto ⁶ canatu (conatu ?)
------	----	--

		⁷ se ⁸ impetus ⁹ armaturam ¹⁰ fraudis ¹¹ induitur ¹² *arenam ¹³ intrat ¹⁴ parat ¹⁵ congregedi.
Mr3av	V.	¹ Lucra ² renascentis ³ non ⁴ passus ⁵ crecere ⁶ gentis.
	R.	³ Den gamle ⁴ fiende, ² endelig ¹ gjenkjennende ⁵ med så mye ⁶ forsøk ⁸ til angriper ¹¹ kler ⁷ seg ⁹ meg rustningen ¹⁰ av ⁶ bedrageri; ¹³ han går inn ¹² i arenaen, (og) ¹⁴ forbereder seg ¹⁵ til å slåss.
	V.	¹ Belønninger ⁵ vokser ⁶ til folket ² som -- ³ ikke ⁴ død -- ² blir gjenfødt.

Mr4	R.	¹ Oswaldus ² Christi ³ devotus ⁴ vernula ⁵ regni ⁶ *Construit ⁷ ecclesias ⁸ dat ⁹ predia ¹⁰ res ¹¹ dat ¹² opimas.
Mr4v	V.	¹ Nascentemque ² fidem ³ dilatata ⁴ Chisticolarum.
	R.	¹ Oswald ³ ydmyk ⁴ tjener ⁵ til riket, ⁶ *bygger ⁷ kirker ⁸ han gir ⁹ land (tomter) (og) ¹¹ han gir ¹² herlige ¹⁰ ting.
	V.	¹ Og han ³ utvider den ¹ nyfødte ² troen ⁴ til kristene.

Ma7	A.	¹ Sic ² beatus ³ Oswaldus ⁴ regnabat, ⁵ ut ⁶ qui ⁷ celestis ⁸ non ⁹ terrenum ¹⁰ regnum ¹¹ desiderabat.
		¹ På en sånn måte ⁴ regjerte ² den sælige ³ Oswald, ⁵ at ¹¹ han begjærte ⁸ ikke ⁹ et verdslig, (men) ⁷ et himmelsk ¹⁰ rike.

Ma8	A.	¹ Rex ² principum, ³ confrater ⁴ pauperum, ⁵ refugium ⁶ afflictorum ⁷ et ⁸ pastor ⁹ erat ¹⁰ ecclesiarum.
		⁹ Han var ² fyrstenes ¹ konge, ³ med-bror ⁴ til de fattige, ⁵ tilfluktsstedet ⁶ til de elendige ⁷ og ⁸ hyrden ¹⁰ til kirkene.

Ma9	A.	¹ Hunc ² martyrio ³ sumptum ⁴ ad ⁵ celestia, ⁶ regna ⁷ celestia ⁸ commendat ⁹ prodigia.
		¹ Denne (mannen), ² i martyriet ³ opphøyet ⁴ til 5himmelen, fra det ⁷ himmelske ⁶ riket ⁸ anbefaler han ⁹ mirakler.

Ma10	A.	¹ In ² loco ³ regis ⁴ excidio ⁵ sacrato ⁶ homines ⁷ et ⁸ iumenta ⁹ salvantur ¹⁰ ipsa ¹¹ terra ¹² in ¹³ multorum ¹⁴ salutem ¹⁵ exhauritur.
		¹ På ² det ⁵ hellige ² stedet ³ til kongens ⁴ død ⁶ blir mennesker ⁷ og ⁸ trekkdyr ⁹ helbredet, ¹⁰ selve ¹¹ jorden ¹⁵ blir øset ut ¹² til ¹⁴ frelse ¹³ for de mange.

Ma11	A.	¹ Super ² sancti ³ reliquias ⁴ per ⁵ totam ⁶ noctem ⁷ columna ⁸ lucis ⁹ affulsit ¹⁰ etherea ¹¹ per ¹² totam ¹³ provinciam ¹⁴ conspicua.
		¹ Over ³ relikviene ² til helgenen ⁹ skinnte ¹⁰ en eterisk (himmelsk) ⁸ lys- ⁷ søyle ⁴ gjennom ⁵ hele ⁶ natten (som var) ¹⁴ synlig ¹¹ i ¹² hele ¹³ provinsen (regionen).

Ma12	A.	¹ De ² ligno ³ cui ⁴ coronandum ⁵ caput ⁶ regis ⁷ prefixum ⁸ erat, ⁹ scolasticus ¹⁰ iam ¹¹ moriturus ¹² accepit ¹³ et ¹⁴ de ¹⁵ infernus ¹⁶ periculo ¹⁷ convalluit.
		¹ Fra ² treet ³ hvor ⁵ hodet ⁶ til kongen, ⁴ som ville bli kronet, ⁸ var ⁷ festet, ¹² tok (= spiste) ⁹ en lærede (mann) (som var) ¹⁰ allerede ¹¹ døende ¹³ og (han) ble reddet ¹⁴ fra ¹⁶ faren ¹⁵ til helveten.

Mr5	R.	¹ Pontificem ² sanctum ³ sumpsit ⁴ sibi ⁵ rex ⁶ Aydanum; ⁷ *Doctor ⁸ Aydanus ⁹ rex ¹⁰ interpres ¹¹ fit ¹² honorus.
Mr5v	V.	¹ Dulce ² fuit ³ regem ⁴ pro ⁵ nate ⁶ videre ⁷ loquentem.
	R.	² Den hellige ¹ biskopen ⁶ Aidan ³ tok ⁵ kongen ³ opp ⁴ til seg; (og) ⁷ kongen ¹¹ ble ¹² en ærverdig ¹⁰ oversetter til ⁷ den lærede ⁸ Aidan.
	V.	¹ Søt ² var det ⁶ å se ³ kongen ⁷ tale for ⁵ protégén (sønnen) (sin).

Mr6	R.	¹ Regnorum ² rector ³ et ⁴ egenorum ⁵ miserator ⁶ fudit ⁷ opes ⁸ larga ⁹ dextra ¹⁰ *Cum ¹¹ mente ¹² benigna.
Mr6v	V.	¹ Hanc ² incorruptam ³ petit ⁴ Aydanus ⁵ fore ⁶ dextram.
	R.	¹ Rikenes ² leder ³ og miskunner (?) (den som hadde barmhjertighet) ⁴ til de trengende ⁶ spredte ⁷ bistand ⁸ (med sin) gavmild ⁹ høyre (hånd) ¹⁰ *med ¹² vennlig ¹¹ sinn.
	V.	¹ Denne ⁶ høyre (hånden), ³ ønsket ⁴ Aidan, (at den) ² aldri ⁵ skulle ² råtne.

Mr7	R.	¹ Rex ² anime ³ fortis ⁴ cadit ⁵ hostia ⁶ martyrialis ⁷ cesus ⁸ pro ⁹ patria ¹⁰ *Cesa ¹ lest ¹² et ¹³ prodiga ¹⁴ dextra.
Mr7v	V.	¹ Integra ² carne ³ sua ⁴ dat ⁵ dona ⁶ dei ⁷ benedicta.
	R.	¹ Kongen ³ med modig ² sinn ⁴ fallt ⁶ som martyrer- ⁵ offer ⁷ drept ⁸ for ⁹ fedrelandet ¹⁰ *drept ¹¹ ble ¹² også ¹³ den generøse ¹⁴ høyre (hånden).
	V.	¹ Med ³ sin ¹ uskyldig ² kjød ⁴ gir han ⁶ gud ⁷ velsignete ⁵ gaver.

Mr8	R.	¹ Inclitus ² Oswaldus ³ domini ⁴ bello ⁵ moribundus ⁶ *clamat ⁷ in ⁸ extremum: ⁹ <miserere ¹⁰ salus ¹¹ animarum.>
Mr8v	V.	¹ Commendans ² secum ³ spiracula ⁴ commorientum.
	R.	¹ Da den berømte ² Oswald ⁵ var døende ³ i herrens ⁴ krig ⁶ *ropte ham i ⁸ siste øyeblikket: ⁹ <miskunne (deg over) ¹⁰ frelsen ¹¹ til sjælene.>
	V.	(Og med dette) ¹ anbefalte han ² med seg (selv) (også) ³ sjælene ⁴ til dem som døde med ham.

Mac	A.	¹ De ² regno ³ terre ⁴ translatus ⁵ in ⁶ etheris ⁷ arce ⁸ celsior ⁹ etherea ¹⁰ regnas ¹¹ Oswalde ¹² corona ¹³ suscipit ¹⁴ inde ¹⁵ precem ¹⁶ quam ¹⁷ noverat ¹⁸ Anglia ¹⁹ regem.
		⁴ Overført ¹ fra ³ det jordiske ² riket ⁵ til ⁶ den himmelske (eteriske) ⁷ borgen ⁸ opphøyd ¹⁰ regjerer du, ¹¹ Oswald ⁹ med en eterisk ¹² krone; ¹³ han mottar ¹⁴ dermed ¹⁵ prisen (belønningen), ¹⁶ (han,) som ¹⁸ England ¹⁷ kjente ¹⁹ som konge.

Mr9	R.	¹ O ² felicem ³ locum ⁴ illum ⁵ ex ⁶ omni ⁷ dignum ⁸ preconio, ⁹ ubi ¹⁰ inclitus ¹¹ rex ¹² Oswaldus ¹³ occubuit ¹⁴ *In ¹⁵ prelio.
	V.	¹ Oblatus ² est ³ enim ⁴ ibi ⁵ domino ⁶ viva ⁷ hostia ⁸ in ⁹ sacrificio.
	R.	¹ Å ⁴ dette ² lykkelige ³ stedet (som er) ⁵ mer ⁶ en alle andre ⁷ verdig ⁸ av berømmelse, ⁹ hvor ¹⁰ den berømte ¹¹ kong ¹² Oswald ¹³ la (fallt) ¹⁴ i ¹⁵ slaget.
	V.	⁵ Gud ² ble ³ nemlig ¹ frembragt ⁴ her ⁶ en levende ⁷ offergave (hostie) ⁸ i ⁹ offeret.

Mr10	R.	¹ Vulnis ² sacer ³ de ⁴ occasu ⁵ regio ⁶ inaccensa ⁷ pendens ⁸ domo ⁹ *Ignem ¹⁰ depellit ¹¹ de ¹² poste ¹³ suo.
	V.	¹ Omni ² consumpta ³ domo ⁴ flagrante ⁵ incendio.
	R.	² Det hellige ¹ såret (relikvie) ⁶ uberørt (ikke antent?) ⁷ hengende ⁴ i den vestlige ⁵ delen (regionen) ⁸ i huset ¹⁰ fordrev ⁹ brannen ¹¹ fra ¹³ sitt ¹² pæl.
	V.	¹ Hele ³ huset ² ble slukket ⁴ av den blafrende ⁵ branden.

Mr11	R.	¹ Ad ² expugnandum ³ pium ⁴ regem ⁵ et ⁶ abolendam ⁷ dei ⁸ legem ⁹ *excitat ¹⁰ quendam ¹¹ ducem ¹² Britonum ¹³ et ¹⁴ commovet ¹⁵ in ¹⁶ prelium.
	V.	¹ Milibus ² armatum ³ belli ⁴ feritate ⁵ probatum.
	R.	¹ Til å ² angripe ³ den fromme ⁴ kongen, ⁵ og ⁶ til å avskaffe ⁷ guds ⁸ lov, ⁹ kvikker han (djevelen?) ¹⁰ en viss ¹¹ hertug ¹² til Britonene ¹³ og ¹⁴ han marsjerer ¹⁵ til ¹⁶ slaget.
	V.	¹ Med tusen ² bevæpnede ⁵ som er erfaren ³ i krig (og) ⁴ vold.

Mr11a	R.	¹ Sub ² divo ³ relicto ⁴ martyri ⁵ divinitatis ⁶ non ⁷ defuit ⁸ obsequium; ⁹ columpna ¹⁰ enim ¹¹ lucis ¹² a ¹³ corpore ¹⁴ ad ¹⁵ celum ¹⁶ usque ¹⁷ porrecta, ¹⁸ effulsit ¹⁹ *Adiacentis ²⁰ meritum.
	V.	¹ Omnis ² quoque ³ adiacens ⁴ regio ⁵ hoc ⁶ illustrata ⁷ est ⁸ miraculo.
	R.	¹ Under den ⁵ gudommelige ³ bortgangen ⁴ til martyrerer ⁷ mangler ⁶ ikke en ² himmelsk ⁸ eskorte; ⁹ en søyle ¹¹ av lys, ¹⁷ som utstreker seg ¹⁰ nemlig ¹² fra ¹³ kroppen ¹⁴ opp ¹⁶ til ¹⁵ himmelen, ¹⁸ lyser opp ²⁰ om fortjenesten ¹⁹ til den som ligger nær.
	V.	¹ Den hele ³ omliggende ⁴ regionen ⁷ blir gjennom ⁵ dette ⁸ mirakelet ⁶ opplyst.

Mr12	R.	¹ Pasche ² die ³ rex ⁴ esurientibus ⁵ discum ⁶ argenteum ⁷ dividit ⁸ pauperibus. ⁹ reddit ¹⁰ Aydanus ¹¹ benedictionem,
------	----	---

		¹² *Que ¹³ permanet ¹⁴ in ¹⁵ hunc ¹⁶ diem:
	V.	« ¹ Numquam ² marcescat ³ manus ⁴ ista, ⁵ nec ⁶ inveterescat.
	R.	^{1/2} På påskedagen ⁷ deler 3kongen ⁶ en sølv ⁵ skål ⁴ til de sultende (og) ⁸ fattige. ¹⁰ Aydanus ⁹ gir som gjengjeld ¹¹ velsignelsen, ¹² som ¹³ fortsatt gjelder ¹⁴ til ¹⁵ i ¹⁶ dag [som et ordspråk]:
	V.	« ¹ Aldri ² skal visne ⁴ denne ³ hånden ⁵ og ikke (skal den) ⁶ bli gammel.»

Mr12a	R.	¹ O ² regem ³ et martyrem ⁴ Oswaldum, ⁵ sullimis ⁶ meriti, ⁷ qui ⁸ hodie ⁹ vexillo ¹⁰ armatus ¹¹ fidei ¹² pugnavit ¹³ contra ¹⁴ acies ¹⁵ inimici ¹⁶ et ¹⁷ cruore ¹⁸ aspersus ¹⁹ exercitus ²⁰ domini ²¹ *Coronam ²² suscepit ²³ martyria.
	V.	¹ Inter ² martyres ³ rex ⁴ et ⁵ martyr ⁶ triumpho ⁷ sullimatas ⁸ nobili.
	R.	¹ O ² konge ³ og martyr ⁵ Oswald, ⁵ med høye ⁶ fortjenester, ⁷ som ⁸ i dag, ¹⁰ væpnet (med) ¹¹ troens ¹⁰ banner ¹² kjempet ¹³ mot ¹⁴ hæren ¹⁵ til fienden ¹⁶ og ¹⁹ hæren ²⁰ til herren, ¹⁸ stenket ¹⁷ med blod, ²² *mottok ²¹ kronen ²³ til martyriet.
	V.	¹ Mellom ⁷ de opphøyede ² martyrerne ³ kong ⁴ og ⁵ martyr ⁸ i fornem ⁶ triumph...: (... mottok (han) kronen til martyriet).

La1	A.	¹ Rex ² Oswaldus ³ clarus ⁴ regali ⁵ munificentia ⁶ "set" ⁷ inquit ⁸ "discum ⁹ Christo ¹⁰ clamanti ¹¹ in ¹² pauperis ¹³ forma".
		¹ Den ³ herrlige ¹ kong ² Oswald ⁴ i kongelig ⁵ generøsitet ⁷ sa: « ⁶ men ⁸ platen (er) ¹⁰ Kristus ¹⁰ som roper ¹¹ i ¹³ formen ¹² av en fattigmann".

La2	A.	" ¹ Vivat", ² Aydanus ³ inquit, " ⁴ tua ⁵ rex ⁶ detera ⁷ et ⁸ semper ⁹ maneate ¹⁰ in corrupta".
		« ¹ Den skal leve » ³ sa ² Aidanus, « ⁴ din ⁶ høyre (hånd), ⁵ konge, ⁷ og ⁸ alltid ⁹ skal den være ¹⁰ uberørt (u-råtten).»

La3	A.	¹ Sic ² organum ³ spiritus ⁴ sancti ⁵ modulatur ⁶ per ⁷ virum ⁸ dei; ⁹ et ¹⁰ sic ¹¹ videmus ¹² per ¹³ graciam ¹⁴ Christi.
		¹ Slik ble ² instrumentet ³ til den ⁴ hellige ³ ånden ⁵ spilt ⁶ av ⁷ mannen ⁸ til gud, ⁹ og ¹⁰ slik ¹¹ ser vi (det) ¹² gjennom ¹³ nåden ¹⁴ til Kristus.

La4	A.	¹ Qualis ² enim ³ abscisa ⁴ est ⁵ in prelio ⁶ talem ⁷ eius ⁸ dextram ⁹ adhuc ¹⁰ clara ¹¹ servat ¹² in corruptio.
		¹ Fordi den ² nemlig ⁴ blir ³ skåret av ⁵ i slaget

		kan ⁷ han (= den hellige ånd) ¹¹ bevare ⁸ den høyre (hånden) ⁹ til i dag ¹² i uberørthet (u-råttenhet).
--	--	--

La5	A.	¹ Non ² perdidisti, ³ rex ⁴ invicte, ⁵ regnum, ⁶ sed ⁷ mutasti ⁸ in ⁹ melius; ¹⁹ regnas ¹¹ enim ¹² cum ¹³ deo ¹⁴ in ¹⁵ celestibus.
		¹ Ikke ² har du mistet (ødelagt) ⁶ kongeriket, ⁴ ubeseiret ³ konge, ⁶ men ⁷ du har forandret det ⁸ til ⁹ noe bedre, ¹⁹ du regjerer ¹¹ nemlig ¹² med ¹³ gud ¹⁴ i ¹⁵ himmlene.

Lab	A.	¹ "Miserere, ² domine, ³ animabus!" ⁴ clamat ⁵ opimus ⁶ rex ⁷ Oswaldus, ⁸ cadens ⁹ in ¹⁰ terra ¹¹ et ¹² in ¹³ hac ¹⁴ oratione ¹⁵ suam ¹⁶ deo ¹⁷ reddidit ¹⁸ animam.
		" ¹ Miskunne deg, ² herre, ³ over sjælene!" ⁴ ropte ⁵ den herrlige ⁶ kong ⁷ Oswald, ⁸ da han falt ned ⁹ på ¹⁰ jorden ¹¹ og ¹² med ¹³ denne ¹⁴ bønnen ¹⁵ hans ¹⁷ ga han tilbake ¹⁸ sjælen ¹⁶ til gud.

2Vamb	A.	¹ Sol ² oriens ³ nec ⁴ deficiens, ⁵ de ⁶ virgine ⁷ stella, ⁸ luciflua ⁹ pietate ¹⁰ sua ¹¹ te ¹² sancte ¹³ coronat. ¹⁴ luce ¹⁵ dus ¹⁶ lux ¹⁷ esto ¹⁸ tuis, ¹⁹ Oswalde, ²⁰ rogatus. ²¹ rex ²² celebris ²³ nos ²⁴ de ²⁵ tenebris ²⁶ absolve ²⁷ reatus.
		¹ Solen, ² den oppgående ³ og ikke ⁴ den nedgående, ⁷ stjernen ⁵ til ⁶ jomfruen, ¹³ kroner ¹¹ deg, ¹² helgen, ¹⁰ i sin ⁸ lysgivende ⁹ fromhet. ¹⁷ Du skal bli ¹⁸ til de dine ¹⁵ det herrlige ¹⁶ lyset ²⁰ (når) vi ber deg, ¹⁹ Oswald. ²² Berømt ²¹ konge, ²⁶ frigjør (oss) ²⁴ fra ²⁷ kyldens ²⁵ mørke.